

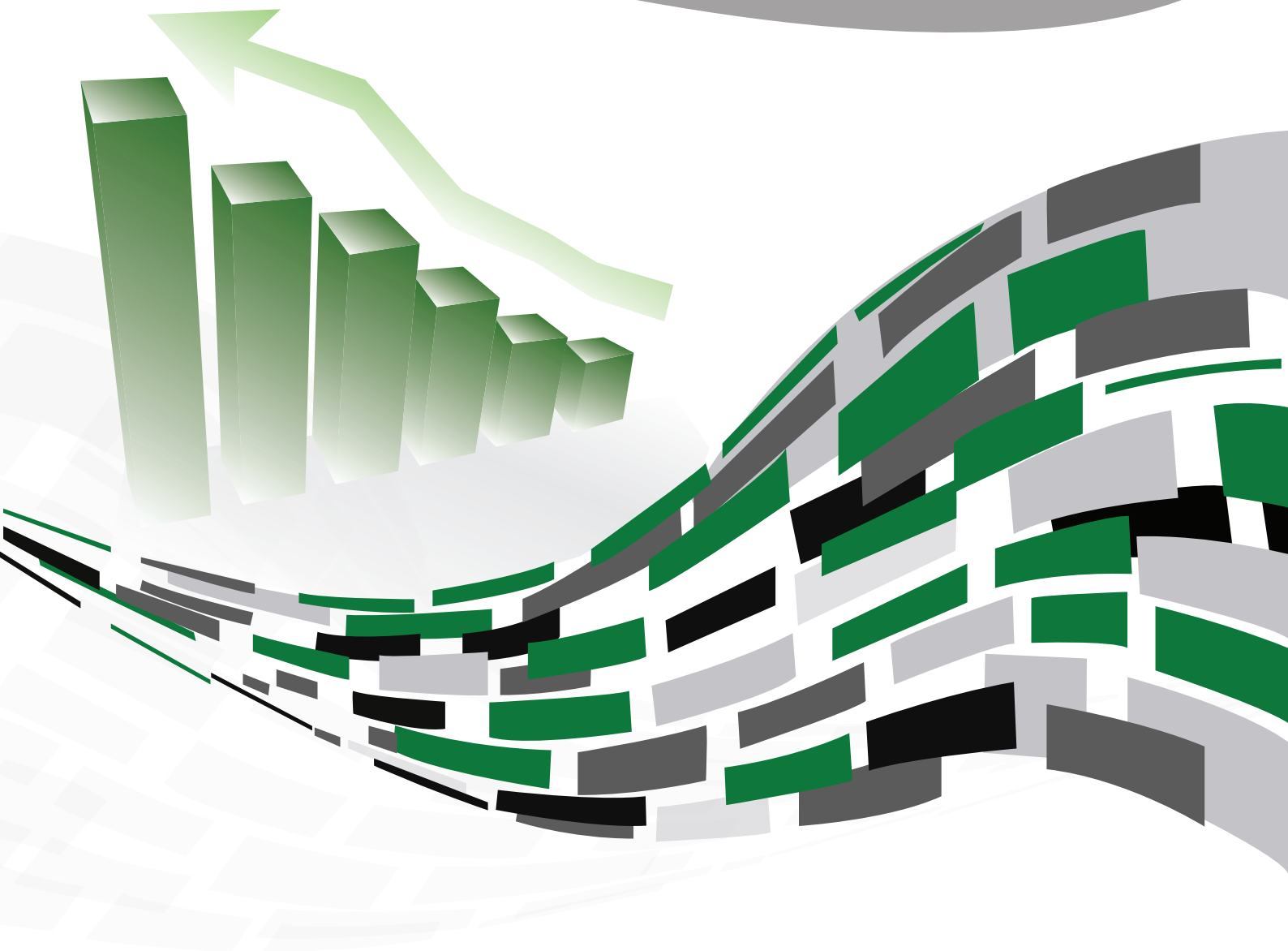

วารสารการวัดผลการศึกษา

Journal of Educational Measurement

ปีที่ 33 ฉบับที่ 94 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559

Vol. 33 No. 94 July - December 2016

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN 0125-3778

Educational and Psychological Test Bureau Srinakharinwirot University

วารสารการวัดผลการศึกษา Journal of Educational Measurement

ปีที่ 33 ฉบับที่ 94 กรกฎาคม-ธันวาคม 2559
Vol. 33 No. 94 July – December 2016

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และผลการวิจัยทางด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยและจิตวิทยา ทั้งทางด้านทฤษฎี การปฏิบัติ ตลอดจนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา
2. เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง เรื่องราว และความคิดเห็นระหว่างครู นักการศึกษา นักวัดผลการศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป

กำหนดออก ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 ของปี เดือนมกราคม-มิถุนายน ฉบับที่ 2 ของปี เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม

มอบให้ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ และผู้เขียนจะได้รับวารสารฉบับที่ผลงานของผู้เขียนได้รับการตีพิมพ์ จำนวน 2 ฉบับ โดยส่งให้ผู้เขียนคนแรกเท่านั้น

- บทความทุกเรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองบทความก่อนลงตีพิมพ์ (Peer reviews) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่านตอบบทความ โดยผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และ ผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)
- ข้อความและเนื้อหาในบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความแต่เพียงฝ่ายเดียว
- การคัดลอกอ้างอิงต้องดำเนินการตามการปฏิบัติในวงวิชาการ และสอดคล้องกับกฎหมาย

หมายเลขวารสาร

ISSN 0125-3778

กองบรรณาธิการ วารสารการวัดผลการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 0-2258-4121 หรือ 0-2649-5000 ต่อ 15363, 15035

โทรสาร 0-2262-1745

เว็บไซต์ <http://eptb.swu.ac.th>

กองบรรณาธิการและฝ่ายจัดการ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ พิรศักดิ์โสภณ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.อัครา ประเสริฐสิน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.บุญเรียง ขจรศิลป์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.อุสา สุทธิสาคร	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจตุรัส	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. อาจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์
9. อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
10. อาจารย์ ดร.ศจี จิระโร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
11. อาจารย์ ดร.อุไร จักษ์ตรึงมงคล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ฝ่ายจัดการ

1. นางสาวสว่างจิตร์ พัชรเมณีปกรณ์
2. นางศิริรัตน์ แสงเรืองรอง
3. นางสาวสุภา อภิญาภิบาล
4. ว่าที่ ร.ต.วิวัฒน์ พรหมสุวรรณ
5. นางสาวสุภาพร โภคาพานิชย์
6. นางสาวจุฬาลักษณ์ รุ่งเจริญ
7. นางธัญชนก เพ็งเพราะ
8. นายสุพิเชษฐ์ ทองอ่อน
9. นายเอกราช นาแหยม
10. นางสาวศุภรัตน์ วินิจวงษ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณากลับกรองบทความ

ประจำวารสารการวัดผลการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.บุญเรียง ขจรศิลป์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.อุสา สุทธิสาคร	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจตุรัส	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์
อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาจารย์ ดร.ศจี จิระโร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ ดร.อมรา วิสูตรานุกูล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.อุไร จักษ์ตรีมงคล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.รุ่งฤดี กล้าหาญ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.นวรินทร์ ตาก้อนทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.กาญจนา ตระกูลวรกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทบรรณาธิการ

วารสารการวัดผลการศึกษา (Journal of Educational Measurement) ฉบับนี้ จัดทำโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รวบรวมบทความวิชาการและบทความวิจัยจาก ครู อาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในฉบับนี้มีบทความที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหมด ซึ่งจะประกอบด้วย การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับโรงเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

หัวเรื่องบทความในวารสารฉบับนี้มีดังนี้ **บทความวิชาการ 3 เรื่อง** คือ (1) การประกันคุณภาพของไทยและต่างประเทศ (2) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรชั้นนำ และ (3) การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา: ข้อเสนอรูปแบบและการประยุกต์ใช้ **บทความวิจัย 3 เรื่อง** คือ (1) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียน ในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม (2) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษากรณีศึกษา โรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) และ (3) สภาพการดำเนินการและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏฐิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง) จังหวัดนนทบุรี

สำหรับฉบับที่แล้ว วารสารได้เน้นเรื่องแนวทางการวัดประเมินและการพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตวิทยา รวมถึงประเด็นการวิจัยเชิงประเมินโครงการของโรงเรียน ซึ่งฉบับนี้ได้ต่อยอดแนวคิดการประเมินมาสู่การประกันคุณภาพการศึกษา เพราะทางทีมบรรณาธิการวารสารได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่บทความด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไปได้ ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญผู้ที่สนใจทุกท่าน ไม่ว่าจะเป็น ครู อาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจ ได้มีส่วนร่วมส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ และการเผยแพร่บทความต่อไปด้วย

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กองบรรณาธิการและฝ่ายจัดการ	ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณากลับกรองบทความ	ค
บทบรรณาธิการ	ง
สารบัญ	จ
บทความวิชาการ	
การประกันคุณภาพของไทยและต่างประเทศ	
ชลธิชา หุ่นเลิศ	1
การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรชั้นนำ	
สุภาพร โภคาพานิชย์	12
การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา: ข้อเสนอรูปแบบและการประยุกต์ใช้	
พรรษวุฒิ จูโพธิ์แก้ว	22
บทความวิจัย	
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียน ในระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม	
วาสนา สุนทโรวิทย์	32
การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษากรณีศึกษา โรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54)	
ธัญลักษณ์ มณีโชติ	42
สภาพการดำเนินการและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง) จังหวัดนนทบุรี	
นริสรา หร่ายพิมาย	55
คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ	65
ข้อกำหนดการจัดพิมพ์ต้นฉบับบทความ	66
แบบฟอร์มการส่งบทความ	69

การประกันคุณภาพของไทยและต่างประเทศ

Quality assurance in education between Thailand and another country

ชลธิชา หุ่นเลิศ

Chonticha Hunlerd

บริษัท วิงสแปน เซอร์วิสেস จำกัด

WingSpan Services Co., Ltd.

Corresponding author, E-Mail: Pakbung_onlyyou@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้นำเสนอเกี่ยวกับการประกันคุณภาพระหว่างไทยและต่างประเทศเพราะประเทศไทยเองและต่างประเทศต่างให้ความสนใจเกี่ยวกับการประเมินการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัยตัวเองเพราะในปัจจุบันนี้การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญกับสังคมเป็นพื้นฐานในการเริ่มต้นของชีวิตเป็นก้าวแรกของเยาวชนที่จะนำไปสู่อนาคตที่งดงาม ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันค่อนข้างมีการแข่งขันกันสูงในแต่ละสถานศึกษาก็ต้องการสร้างความมั่นใจให้กับสถานศึกษาของตนโดยมีการประกันคุณภาพเพื่อให้มีมาตรฐานและสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษา ผู้ปกครอง และสถานที่ทำงานในอนาคตเมื่อนักศึกษาจบการศึกษา ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่า คุณภาพของการศึกษาได้รับการรักษาไว้และส่งเสริมเพิ่มพูน อ้างถึง สิริวัตร วิทยาสศิลป์ (2542) ซึ่งการประกันคุณภาพในแคนาดาจะแบ่งเป็น 6 ชั้น (1) การบริหารการจัดการ (Governance) (2) การสรรหา การว่าจ้างและการเลื่อนระดับ (Agreement on Appointments and Promotion) (3) การประเมินผลประจำปี (Yearly Evaluation of Faculty) (4) การประเมินคณะและภาควิชา (Faculty and Departmental Review) (5) การประกันคุณภาพการวิจัย (Quality Assurance in Research) และ (6) มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ (Commitment to Excellence) ซึ่งในประเทศไทยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือภายในและภายนอก

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพ, การประกันคุณภาพภายใน, การประกันคุณภาพภายนอก

Abstract

This article present the quality assurance of education between Thailand and other countries because Thailand and other countries are paying attention on evaluation on quality assurance to improve the quality of the university itself, because nowadays education is important to society. It like a basic for the beginning of life. It is the first step of the youth to have a good future. Education in nowadays have a high competitive. In each of University have to build confidence for themsleve student parent and work place

of student in the future to make sure they also have a quality to work. Quality assurance means activities or practices that need to be make sure the quality of education also stable and promote to have high quality refer to (Viparist Sirirat, 2542). So the quality assurance in Canada is divided into six stages (1) governance (2) agreement on appointments and promotion (3) yearly evaluation of faculty (4) faculty and departmental review (5) quality assurance in research and (6) commitment to excellence and for thailand there are two parts (1) quality assurance by people inside of the organization and (2) quality assurance by people outside of the organization

Key words: Quality Assurance, Quality Assurance by people inside of the organization, Quality Assurance by people outside of the organization

บทนำ

ในปัจจุบันนี้การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญกับสังคมเป็นพื้นฐานในการเริ่มต้นของชีวิตเป็นก้าวแรกของเยาวชนที่จะนำไปสู่อนาคตที่งดงาม ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันค่อนข้างมีการแข่งขันกันสูง ในแต่ละสถานศึกษาก็ต้องการสร้างความมั่นใจให้กับสถานศึกษาของตน โดยการเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองจึงต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาศึกษาในสถานศึกษา และมีการรับรองจากกระทรวงจากหน่วยงานทางการศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ที่บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ซึ่งหลายคนจะมองว่าการประเมินคุณภาพการศึกษานั้นคือการจับผิดหรือการหาข้อบกพร่องของสถานศึกษา แต่แท้ที่จริงแล้วคือการให้คำแนะนำให้สถานศึกษาได้นำมาพิจารณาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุดแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้คุณภาพที่ดีดังแนวคิดที่

วิรัช วรรณรัตน์ (2549) กล่าวว่า การประเมินไม่ใช่เพื่อการพิสูจน์ แต่เพื่อการพัฒนาปรับปรุง (Evaluation in not to proved but to improved) นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ยังให้ความหมายต่างๆเกี่ยวกับการประกันคุณภาพไว้หลายคำซึ่งในมาตรา 4 จะให้ความหมายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ (2547: 3)

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่า คุณภาพของการศึกษาได้รับการรักษาไว้และส่งเสริมเพิ่มพูน อ่างถึง สิริวัตร วิศวศิลป์ (2542)

มาตรฐานการศึกษา หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ บุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองเพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ซึ่งในขณะเดียวกันนั้นก็ไม่ใช่ว่าเพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา ในประเทศแคนาดาก็มีการประกันคุณภาพเช่นเดียวกับประเทศไทยในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก อ้างถึง สมชาย ชูชาติ (2542)

องค์ประกอบที่ 1 การบริหารการจัดการ (Governance) ประกอบด้วย

1. มหาวิทยาลัยในแต่ละมณฑล (Province) จะต้องมียุทธศาสตร์ที่จะใช้เป็นธรรมนูญในการบริหารการจัดการ

2. คณะกรรมการมหาวิทยาลัย (University Board) ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากชุมชน คณบดี คณาจารย์ และนักศึกษา จะทำหน้าที่คัดเลือกและแต่งตั้งอธิการบดีที่ได้รับจากการเสนอชื่อจากคณะกรรมการคัดเลือก (Selection Committee)

3. คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย นับตั้งแต่อธิการบดี รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัย ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายการคลัง ฝ่ายกิจการนักศึกษา คณบดีและหัวหน้าภาควิชาของมหาวิทยาลัยจะได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการคัดเลือก ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากคณบดี คณาจารย์และนักศึกษา

4. ผู้ทรงคุณวุฒิ คัดเลือกโดยคณะกรรมการคณบดี เพื่อเสนอให้อธิการบดีแต่งตั้ง

องค์ประกอบที่ 2 การสรรหา การว่าจ้างและการเลื่อนระดับ (Agreement on Appointments and Promotion) ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการสรรหา (Search Committee) จะทำหน้าที่ในการสรรหาบุคลากรเข้าทำงานในคณะต่างๆ ซึ่งจะมีวาระในการว่าจ้าง 2 วาระๆ ละ 3 ปี

2. มีการประเมินผลว่าจ้างต่อหรือไม่เมื่อทำงานครบปีที่ 6

3. กระบวนการในการประเมินผลบุคลากรมี 3 ระดับ คือ

3.1 ระดับภาควิชา มีคณะกรรมการประเมินจากภายนอกพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 4-6 คน เกี่ยวกับการวิจัยของผู้รับการประเมิน และให้มีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิกของคณะ 2 คน ทำหน้าที่ประเมินการได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย และการสอนของผู้รับการประเมิน จากนั้นจึงนำไปลงมติในระดับภาควิชา

3.2 ระดับคณะ คณบดีจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาการเลื่อนระดับและการต่อสัญญาว่าจ้างของบุคลากรที่เสนอขึ้นมาจากระดับภาควิชา

3.3 ระดับมหาวิทยาลัย อธิการบดีจะแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยคณบดีคณะต่างๆพิจารณาผลการประเมินบุคลากรจากคณะต่างๆเป็นขั้นสุดท้าย

องค์ประกอบที่ 3 การประเมินผลประจำปี (Yearly Evaluation of Faculty) ประกอบด้วย

1. บุคลากรของคณะทุกคนจะต้องเขียนรายงานความก้าวหน้าประจำปี ซึ่งรายงานความก้าวหน้าประจำปีนี้ จะได้รับการประเมินจากคณะกรรมการผู้ร่วมวิชาชีพ (committee of peers) บนพื้นฐานของความสามารถทางการวิจัยและการสอน

2. มีการประเมินผลการสอนโดยเพื่อนร่วมวิชาชีพและโดยนักศึกษาประจำปี ตลอดจนการกระจายผลการเรียน (Grade Distributions) ซึ่งจะตีพิมพ์ทุกปี

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินคณะและภาควิชา (Faculty and Departmental Review)

คณะกรรมการประเมินจากภายนอก จะประเมินคณะและภาควิชาทุก 5 ปี และรายงานผลการประเมินต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และคณบดี

องค์ประกอบที่ 5 การประกันคุณภาพการวิจัย (Quality Assurance in Research) มี

คณะกรรมการของแต่ละสาขาวิชาพิจารณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ซึ่งทุนการวิจัยนี้ส่วนใหญ่จะมาจากหน่วยงาน ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยต่างๆ ระดับชาติ

องค์ประกอบที่ 6 มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ (Commitment to Excellence) คุณภาพของ

มหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดา ได้รับการประกันผ่านคุณภาพของบุคลากรในคณะที่มีพันธกิจมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการสอน การวิจัยและการบริหารการจัดการการทำงานของตนเองตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมาย

การประกันคุณภาพในแคนาดามีด้วยกันอยู่ 6 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ เริ่มจาก

1. การบริหารจัดการ (Governance) ในทุกตำแหน่งจะต้องผ่านการคัดเลือกจากผู้แทนคัดเลือกจาก คณะกรรมการคัดเลือก คือ ตัวแทนของ ชุมชน คณบดี คณาจารย์และนักศึกษา จะทำหน้าที่คัดเลือกและแต่งตั้งอธิการบดีที่ถูกเสนอชื่อเข้าคัดเลือก รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัย ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายการคลัง ฝ่ายกิจการนักศึกษา คณบดีและหัวหน้าภาควิชาของมหาวิทยาลัย จะได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการคัดเลือก จะประกอบด้วยตัวแทนจากคณบดี คณาจารย์และนักศึกษา ส่วนผู้ทรงคุณวุฒินั้นจะถูกคัดเลือกจากคณะกรรมการคณบดี

2. การสรรหา การว่าจ้างและการเลื่อนระดับ (Agreement on Appointments and Promotion) การว่าจ้างบุคลากรนั้นจะมีการคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหา จะมีการว่าจ้างด้วยกัน 2 วาระ ใน 1 วาระ จะมีระยะเวลา 3 ปี โดยจะมีการประเมินบุคลากรก่อนที่จะทำสัญญาจ้างต่อ โดยจะมีประเมิน 3 ระดับ คือ ระดับภาควิชา ระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย โดยแต่ละระดับจะมีการแต่งตั้งกรรมการให้มาทำการประเมิน ในระดับภาควิชาจะมีคณะกรรมการจากภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมินจะดูเกี่ยวกับการวิจัยและมีอนุกรรมการอีก 2 คนที่มาจากสมาชิกในคณะจะดูเกี่ยวกับทุนอุดหนุนในระดับคณะ คณบดีจะเป็นคนแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเองเพื่อประเมินการเลื่อนขั้นหรือจ้างต่อ และในระดับมหาลัย อธิการบดีจะเป็นคนแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยคณบดีคณะต่างๆ เพื่อพิจารณาผลการประเมินที่ได้รับมาตั้งแต่แรก

3. การประเมินผลประจำปี (Yearly Evaluation of faculty) มีคณะกรรมการผู้ร่วมวิชาชีพ เป็นผู้ประเมินบุคลากรของคณะทุกคน โดยจะประเมินจากการเขียนรายงานความก้าวหน้าประจำปี โดยการประเมินบนพื้นฐานของความสามารถทางการวิจัยและการสอนและมีการประเมินผลการสอน โดยเพื่อนร่วมวิชาชีพและโดยนักศึกษาประจำปี

4. การประเมินคณะและภาควิชา (Faculty and Departmental Review) มีคณะกรรมการจากภายนอก เป็นผู้ประเมินคณะและภาควิชาทุก 5 ปี และมีการรายงานผลการประเมินต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และคณบดี

5. การประกันคุณภาพการวิจัย (Quality Assurance in Research) มีคณะกรรมการของแต่ละสาขาวิชาพิจารณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ทุนวิจัยเหล่านี้โดยส่วนใหญ่จะได้มาจากหน่วยงาน ในการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยต่างๆ ในระดับชาติ

6. มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ (Commitment to Excellence) มหาวิทยาลัยในแคนาดา จะได้รับการประกันคุณภาพของบุคลากร โดยยึดหลักพันธกิจมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการสอน การวิจัยและการบริหาร การจัดการทำงาน โดยพันธกิจที่ได้รับมอบหมายนี้ส่งผลให้มหาวิทยาลัยในแคนาดาเป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ

ส่วนการประกันคุณภาพของไทยนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกอ้างถึง คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557

1. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมการควบคุมคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเอง เพื่อให้มีความมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างคุณภาพ

กระบวนการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย

- 1.1 การควบคุมคุณภาพ
- 1.2 การตรวจสอบคุณภาพ
- 1.3 การประเมินคุณภาพ

กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร

องค์ประกอบในการประกันคุณภาพหลักสูตร	ตัวบ่งชี้	อธิบายกระบวนการหรือแสดงผลการดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
1. การกำกับมาตรฐาน	1.1 การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ.	ผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ปริญญาตรี เกณฑ์ 4 ข้อ บัณฑิตศึกษา เกณฑ์ 12 ข้อ
2. บัณฑิต	2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	ผลการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (โดยผู้ใช้บัณฑิต/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)
	2.2 การได้งานทำหรือผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา	- ผลบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ - ผลงานของนักศึกษาปริญญาโท/เอกที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่
3. นักศึกษา	3.1 การรับนักศึกษา	- การรับนักศึกษา - การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา
	3.2 การส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา	- การควบคุมการดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการ และแนะแนวแก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรี - การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา

องค์ประกอบในการ ประกันคุณภาพหลักสูตร	ตัวบ่งชี้	อธิบายกระบวนการหรือแสดงผลการ ดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
		- การพัฒนาศักยภาพนักศึกษา และการ เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
	3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา	- อัตราการคงอยู่ของนักศึกษา - อัตราการสำเร็จการศึกษา - ความพึงใจและผลการจัดการข้อร้องเรียน ของนักศึกษา
4. อาจารย์	4.1 การบริหารและพัฒนา อาจารย์	- การรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร - การบริหารอาจารย์ - การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์
	4.2 คุณภาพอาจารย์	- ร้อยละอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก
		- ร้อยละอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ
		ผลงานทางวิชาการของอาจารย์
	4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์	- จำนวนบทความของอาจารย์ประจำ หลักสูตรปริญญาเอกที่ได้รับการอ้างอิงใน ฐานข้อมูล TCI และ Scopus ต่อจำนวน อาจารย์ประจำหลักสูตร
5. หลักสูตร การเรียน การสอน การประเมิน ผู้เรียน	5.1 สาระของรายวิชาใน หลักสูตร	- หลักคิดในการออกแบบหลักสูตร ข้อมูลที่ ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร - การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตาม ความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆ - การพิจารณาอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์และ การค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา
	5.2 การวางระบบผู้สอน และกระบวนการจัดการ เรียนการสอน	- การพิจารณากำหนดผู้สอน - การกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการ จัดทำ มคอ. 3 และ มคอ. 4 - การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา - การกำกับกระบวนการเรียนการสอน - การจัดการเรียนการสอนที่มีการฝึกปฏิบัติ ในระดับปริญญาตรี - การบูรณาการพันธกิจต่างๆ กับการเรียน การสอนในระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบในการประกันคุณภาพหลักสูตร	ตัวบ่งชี้	อธิบายกระบวนการหรือแสดงผลการดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
		- การช่วยเหลือ กำกับ ติดตาม ในการทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระและการตีพิมพ์ผลงานในระดับบัณฑิตศึกษา
	5.3 การประเมินผู้เรียน	- การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ - การตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา - การกำกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร (มคอ. 5 มคอ. 6 และมคอ. 7) - การประเมินวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา
	5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	ผลงานดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	- ระบบการดำเนินงานของภาควิชา/คณะ/สถาบันโดยมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ - จำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

2. การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การดำเนินการตามระบบควบคุมคุณภาพภายในพร้อมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลทั้งระบบโดยหน่วยงานภายนอก เพื่อประกันว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการภารกิจหลักได้อย่างมีคุณภาพ (วิรัช วรรณรัตน์, 2549)

กระบวนการประกันคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย

- 2.1 การตรวจสอบคุณภาพที่ผ่านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน
- 2.2 การประเมินคุณภาพ
- 2.3 การให้การรับรอง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ตาม พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก ฐานะเป็นองค์การ

มหาชน และให้มีการจัดตั้งสำนักงานขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 เรียกโดยย่อว่า สมศ. และได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543 โดยให้สำนักงานมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่หลัก ดังนี้

1) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

2) พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก

3) ให้มีการรับรองผู้ประเมินภายนอก

4) กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งให้การรับรองมาตรฐาน และประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานอาจดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกด้วยก็ได้

5) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม และสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพหรือวิชาการ เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ

6) เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก

1) มาตรฐานและตัวบ่งชี้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยเริ่มระดมความคิดเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2541 เพื่อร่วมกันพิจารณาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาที่ได้สังเคราะห์จัดทำเป็นร่างมาตรฐานการศึกษา ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของชาติ แล้วจัดทำตัวบ่งชี้

ร่างมาตรฐานการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มหลายฝ่ายพัฒนาขึ้นนี้ มีสาระสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการ รวมทั้งแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นสำคัญ โดยมีทั้งหมด 27 มาตรฐาน ที่ประชุมได้พิจารณาคัดเลือกและเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก 17 มาตรฐาน โดยได้คัดเลือกมาตรฐานที่มีความสำคัญและเน้นที่มาตรฐานด้านกระบวนการเป็นมาตรฐานหลัก

สำนักงานคณะกรรมการได้พิจารณา 17 มาตรฐาน โดยจัดลำดับความสำคัญทั้งประเด็นที่เป็นมาตรฐานสำคัญและมาตรฐานหลักที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ สามารถประเมินผลได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ สรุปเป็นมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก สำหรับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 มาตรฐาน 42 ตัวบ่งชี้ เสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อ 4 มกราคม 2543 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการร่างมาตรฐานการศึกษาทั้ง 27 มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก 10 มาตรฐาน และให้กระทรวงศึกษาธิการปรึกษารื้อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ จากการปรึกษารื้อระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ขอเพิ่มมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกอีก 4 มาตรฐาน รวมเป็น 14 มาตรฐาน และเสนอให้มีการปรับตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติ เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ได้ถูกนำมาใช้เป็นหลักในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาโดย สมศ ในการดำเนินการเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การบริหารจัดการ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเอกสาร การอบรมผู้ประเมินภายนอก และการตรวจเยี่ยมสถานศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก โดยเริ่มการตรวจเยี่ยมสถานศึกษาในปีการศึกษา 2544 หลังจากที่มีการจัดตั้งหน่วยประเมินการฝึกอบรมผู้ประเมินให้หน่วยประเมิน และมีผู้ประเมินที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกตามคุณสมบัติและผ่านการฝึกอบรม สำหรับการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกนั้นดำเนินการโดยหน่วยฝึกอบรม ตามหลักสูตรและเอกสารประกอบที่ สมศ กำหนดขึ้น เป็นเวลา 7 วัน แบ่งเป็นภาคทฤษฎี 3 วัน และภาคปฏิบัติ 3 วัน การสรุปผลและรายงานผล 1 วัน เนื้อหาสาระประกอบด้วยหลักการ ขั้นตอน และเทคนิควิธีการประเมิน การวางแผนการตรวจเยี่ยม สถานศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก ตลอดจนการฝึกปฏิบัติภาคสนามในสถานศึกษา

โดยสรุปแล้วมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประเมินภายนอกของสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อการดำเนินการดังนี้

1) คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ เมื่อ 4 มกราคม 2543 มีทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียน 12 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านกระบวนการ 6 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านปัจจัย 9 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้

2) ในช่วง 5 ปีแรกของการประเมิน หรือการประเมินภายนอกครั้งแรก ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 25 มกราคม 2543 ให้มีจำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านครู 2 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้

3) ได้มีการปรับปรุงตัวบ่งชี้ และเพิ่มเติมเกณฑ์การประเมิน โดยมติคณะกรรมการบริหาร สมศ เมื่อเดือนเมษายน 2547 และให้เริ่มใช้เดือนมิถุนายน 2547 จำนวน 14 มาตรฐาน 68 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านครู 2 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ โดยเสนอผลตามลำดับ คือ ผู้บริหาร -ครู-ผู้เรียน

4) การประเมินรอบสอง (ปี พ.ศ. 2549-2553) โดยมติคณะกรรมการบริหาร สมศ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2548 เป็นการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐาน จำนวน 14 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านครู 2 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพของไทยนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายใน การควบคุมคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษา เป็นผู้ควบคุมคุณภาพเอง มี 3 กระบวนการ คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และมี 6 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. การกำกับมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ. ปริญญาตรี เกณฑ์ 4 ข้อ และบัณฑิตศึกษา เกณฑ์ 12 ข้อ

2. บัณฑิต ผลการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (โดยผู้ใช้บัณฑิต/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) การดำเนินงานทำหรือผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา

3. นักศึกษา การรับนักศึกษา การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาการควบคุมการดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการ และแนะแนวแก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรี และดูแลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ส่งผลต่ออัตราคงอยู่และการสำเร็จการศึกษา

4. อาจารย์ การบริหารและพัฒนาคุณภาพอาจารย์ การรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ

5. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน การออกแบบหลักสูตร ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย วางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำ มคอ.3 และ มคอ.4 และการประเมินผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ระบบการดำเนินงานของภาควิชา/คณะ/สถาบันโดยมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และจำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสม

การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการดำเนินการควบคุมคุณภาพภายในพร้อมทั้งการตรวจสอบ และการประเมินผลทั้งระบบโดยหน่วยงานภายนอก มีกระบวนการอยู่ 3 อย่าง คือ การตรวจสอบคุณภาพที่ผ่านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพ การให้การรับรอง โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา มีอำนาจหน้าที่หลัก ดังนี้

- 1) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก
- 2) พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก
- 3) ให้มีการรับรองผู้ประเมินภายนอก
- 4) กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งให้การรับรองมาตรฐาน
- 5) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม และสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพหรือวิชาการ

6) เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณานโยบาย และจัดสรรงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ถูกนำมาใช้เป็นหลักในการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาโดย สมศ ในการดำเนินการเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การบริหารจัดการ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเอกสาร การอบรมผู้ประเมินภายนอก และการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

สรุป

การประกันคุณภาพของประเทศแคนาดา มีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษาจากคณะกรรมการ ในการแต่งตั้งบุคลากรขึ้น ตั้งแต่อธิการบดี รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัย ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายการคลัง ฝ่ายกิจการนักศึกษา การสรรหาบุคลากรตั้งแต่ระดับภาควิชา ระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย โดยระดับภาควิชา มีคณะกรรมการประเมินจากภายนอกพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในระดับคณะ คณะบดีจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาการเลื่อนระดับและการต่อสัญญาว่าจ้างของบุคลากร และในระดับมหาวิทยาลัย อธิการบดีจะแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วย คณะบดีคณะต่างๆ พิจารณาผลการประเมินบุคลากรจากคณะต่างๆ และมีการประเมินคุณภาพบุคลากร โดยประเมินประจำปีจากผลงานวิจัยและประเมินคุณภาพการสอน ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพที่มุ่งเน้นเพื่อความเป็นเลิศ โดยยึดหลักพันธกิจของประเทศ ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่เน้นเกี่ยวกับการใช้ชีวิตและอยู่อย่างมีความสุข การประกันคุณภาพของประเทศแคนาดา เริ่มตั้งแต่การบริหารจัดการ อีกทั้งมีการประเมินประจำปี ประเมินคณะและภาควิชา มีการประกันคุณภาพ แม้กระทั่งการวิจัย ซึ่งประเทศไทยมีเพียงการประกันคุณภาพในระดับสถาบันอุดมศึกษา คือการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งการประกันคุณภาพภายในเพื่อต้องการให้สถาบันอุดมศึกษามีควบคุมคุณภาพด้วยตนเอง และการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลคุณภาพด้วย หากเปรียบเทียบกันแล้วถือว่ามีความคล้ายกันกับของประเทศแคนาดา ในเรื่องของการคัดเลือกคุณภาพบุคลากรและคุณภาพหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษา และเน้นคุณภาพที่ตัวบุคลากรเป็นสำคัญ ตั้งแต่ฝ่ายบริหารที่มีการคัดเลือกผ่านคณะกรรมการจนถึงคณาจารย์ แต่สิ่งหนึ่งที่สำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของไทย ที่ไม่ได้มุ่งเน้นการประกันคุณภาพเพื่อความเป็นเลิศเหมือนประเทศแคนาดา แต่มีมุมมองที่แตกต่างคือต้องการให้คนไทย มีความรู้และสามารถนำผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไปต่อยอดในเรื่องของการมีงานทำ และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ฉะนั้นแล้วการประกันคุณภาพการศึกษาของแคนาดาที่มีพันธกิจมุ่งสู่ความเป็นเลิศ มีความคล้ายกันในเรื่องบุคคล และการจัดการหลักสูตร แต่ต่างกันเพียงเป้าหมายของการศึกษาเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

- วิรัช วรรณรัตน์. (2549). แนวคิด หลักการ ในการประกันคุณภาพการศึกษา.วารสารการวัดผลการศึกษา ปี ที่ 27, ฉบับที่ 81 (ม.ค.-เม.ย. 2549), หน้า 13-22
- สิริรัตน์ วิชาศิลป์. (2542).การประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา.วารสารการวัดผลการศึกษา ปีที่ 20, ฉบับที่ 60 (ม.ค.-เม.ย. 2542), หน้า 29-37
- สมชาย ชูชาติ. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษาของประเทศแคนาดา บัณฑิตศึกษา ปีที่ 3, ฉบับที่ 3 (ก.ย. 2542), หน้า 83-89
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557. (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2558)

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรชั้นนำ Educational quality assurance of each university for becoming top-tier

สุภาพร โภคาพานิชย์
Supaporn Pokapanich

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

Corresponding author, E-Mail: supapornpo@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรชั้นนำในปัจจุบัน แต่ละมหาวิทยาลัยก็ได้ใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความต้องการของแต่ละมหาวิทยาลัยเลือกใช้ เนื่องจากบางมหาวิทยาลัยอาจเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ในบทความฉบับนี้จะนำเสนอในเกณฑ์ของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการเป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) สำหรับเกณฑ์ตัวนี้ยังไม่ได้นำมาใช้ในวงกว้าง แต่มีบางมหาวิทยาลัยเริ่มใช้แล้ว เนื่องจากเกณฑ์ตัวนี้สามารถประเมินได้ในทุกบริบท และสามารถตั้งเกณฑ์และความเหมาะสมกับบริบทของตนได้ ส่วนอีกคือ เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (สกอ) เกณฑ์นี้หลายมหาวิทยาลัยได้เลือกใช้เกณฑ์นี้ในการประเมิน แต่ในอนาคตจะมุ่งเน้นให้ทุกมหาวิทยาลัยเลือกใช้เกณฑ์การประเมินเพื่อความเป็นเลิศ คือเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการเป็นเลิศ

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน, มหาวิทยาลัย, องค์กรชั้นนำ

Abstract

Nowadays, regarding educational quality assurance of each university for becoming top-tier, each of universities uses different criteria depending on their requirements and contexts. This article presents “Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX” criteria. Though, this criteria is not deployed widely yet, some universities already deployed it because this criteria can be used for all context and can be customized to serve each university. Another part is educational quality assurance criteria in the institute of higher education of The Office of the Higher Education Commission which many of universities

have used in quality assurance. But in the future, there is effort to push all universities choose EdPEX for leading to excellent performance.

Key words: educational quality assurance, university, top-tier

บทนำ

การสร้างคุณภาพหรือการประกันคุณภาพมีความสำคัญมาก เพราะการประกันคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในสินค้าหรือบริการ และบรรลุถึงความต้องการด้านคุณภาพที่กำหนดให้น่าพอใจการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งในปัจจุบันคุณภาพของผลผลิตคือ ผู้เรียน ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สะท้อนให้เห็นคุณภาพสถานศึกษาที่บริหารจัดการศึกษาล้มเหลว จึงจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา และในปัจจุบันการประกันคุณภาพในระดับมหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนามาเรื่อยๆ และเพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรชั้นนำ ในหลายมหาวิทยาลัยได้มีการใช้เกณฑ์ EdPEX ในการประเมิน เช่น มหาลัษณ์มทิดล มหาลัษณ์ธรรมศาสตร์ มหาลัษณ์เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และมหาลัษณ์วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายมากยิ่งขึ้น และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกและการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก (External Quality Assurance) หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายนอก โดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย การตรวจสอบคุณภาพที่ผ่านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพ การให้การรับรอง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีอำนาจหน้าที่หลัก ดังนี้ (คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ระดับคณะ 2557)

- พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดกรอบแนวทาง และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

- พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก

- ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก

- กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก ที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งให้การรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานอาจดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกเองก็ได้

- พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม และสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพหรือวิชาการ เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ

- เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่รายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ตามมาตรา 49 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Internal Quality Assurance) หมายถึง การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายใน โดยวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน (Check) และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Action) เป็นการปฏิบัติโดยบุคลากรของสถาบันการศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษาประกอบด้วย

- การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) จะประกันว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยการควบคุมปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพ การควบคุมดังกล่าวเน้นที่ระบบการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulating System) ในระดับบุคคล กองวิชา กรมนักเรียน/กองการปกครอง และสถาบัน

- การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบ และกลไกควบคุมคุณภาพศึกษาภายใน ที่สถาบันการศึกษาได้จัดให้มีขึ้น โดยจะเป็นการตรวจสอบเชิงระบบ มุ่งเน้นการพิจารณาว่า สถาบันได้มีระบบควบคุมคุณภาพหรือไม่ ได้ใช้ระบบที่พัฒนา ขึ้นเพียงใด และมีขั้นตอนการดำเนินการที่จะทำให้เชื่อถือได้หรือไม่ว่าการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

- การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง การประเมินค่าระดับคุณภาพของกิจกรรมเฉพาะอย่างในหน่วยงาน เช่น คุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพของงานวิจัย คุณภาพของการสอน เป็นต้น โดยมีจุดเน้นที่โปรแกรมวิชา การประเมินจะใช้วิธีการศึกษาตนเอง (Self Study) การประเมินทางวิชาการจากภายนอก (External Peer Review) และ การใช้ตัวบ่งชี้วัดพฤติกรรม (Performance Indicators)

ตามมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

- เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่องเข้าสู่มาตรฐานสากล
- การใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- การบริหารจัดการสถาบันการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้การผลิตผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ การสร้างผลงานวิจัย และการให้บริการวิชาการ เกิดประโยชน์สูงสุด และตรงกับความต้องการของสังคมและประเทศ
- ผู้เรียน/นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้จ้างงาน และสาธารณชนมีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเป็นระบบ
- สถาบันการศึกษา หน่วยงานบริหารการศึกษา และรัฐบาลมีข้อมูลที่ต้องการและเป็นระบบในการกำหนดนโยบาย วางแผน และบริหารจัดการศึกษา
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกสาระวิชาสูงได้มาตรฐานสม่ำเสมอ
- ผู้เรียนรู้ล่วงหน้าว่าจะได้รับผลอะไรจากการเรียนในสถาบันการศึกษา และได้ผลตามความต้องการ
- ผู้ปกครอง ชุมชน ครู หน่วยงานการจัดการศึกษาในท้องถิ่น มีส่วนร่วมกำหนดมาตรฐานคุณภาพที่ผสมกลมกลืนระหว่างมาตรฐานสากลมาตรฐานชาติและมาตรฐานท้องถิ่น
- ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการจัดการเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยผนึกกำลังครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน วางแผนการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนตามมาตรฐาน มีการตรวจสอบยอมรับในแผนการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา
- ครูได้รับการพัฒนาและจูงใจให้วางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการปฏิบัติเพื่อให้นำไปสู่การบรรลุมาตรฐานคุณภาพการเรียนรู้อย่างครบถ้วน ให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาติดตามตรวจสอบการเรียนการสอน และช่วยให้คุณภาพการศึกษามีความเป็นระบบระเบียบมากขึ้น
- มีระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มุ่งตรงต่อการบรรลุมาตรฐานคุณภาพ และบันทึกลงแฟ้มผลงานที่ผู้บริหารและครูตรวจสอบผลการเรียนและบันทึกผล นำผลมาใช้ในการพัฒนาและรายงานสู่ชุมชนสม่ำเสมอว่า การจัดการเรียนการสอนทำให้เกิดผลตามเป้าหมายคุณภาพการเรียนรู้ที่กำหนด ไว้ได้ดีเพียงใด

การประกันคุณภาพในระดับมหาวิทยาลัยศรัณยสินทรวิโรฒในปัจจุบัน เลือกใช้เกณฑ์การประเมิน 2 แบบ คือ (1) เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการเป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) (2) เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (สกอ)

1. เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการเป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX)

วัตถุประสงค์ของเกณฑ์การประเมิน ตอบคำถาม 3 ข้อ คือ (1) สถาบันสามารถดำเนินงานได้ดีที่สุดเท่าที่ทำได้หรือยัง (2) ท่านทราบได้อย่างไร และ (3) มีอะไรที่สถาบันของท่านจะพัฒนาให้ดีขึ้นได้อีกหรือไม่และอย่างไร (เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ, 2558)

ประโยชน์ของเกณฑ์ในระดับประเทศ เกณฑ์ EdPEX มีบทบาทที่สำคัญ 3 ด้านในการทำให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น (1) เกณฑ์ช่วยปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา เพิ่มขีดความสามารถ และผลลัพธ์ให้ดีขึ้น (2) เกณฑ์ช่วยกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างสถาบันต่างๆ ในประเทศ และ (3) เกณฑ์เป็นเครื่องมือที่สร้างความเข้าใจและบริหารจัดการผลการดำเนินการของสถาบัน ชี้แนะแนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ และเปิดโอกาสการเรียนรู้

คุณลักษณะของเกณฑ์ EdPEX

- มุ่งเน้นผลลัพธ์ เกณฑ์ EdPEX มุ่งเน้นผลลัพธ์ในเรื่องหลักๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการ ผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น บุคลากร การนำองค์การและกรกำกับดูแล รวมถึงงบประมาณการเงิน และตลาด การรวมตัววัดเหล่านี้มาประกอบกันทำให้มั่นใจได้ว่ากลยุทธ์ของสถาบันมีความสมดุลโดยไม่ละเลยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม วัตถุประสงค์ หรือเป้าประสงค์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่สำคัญอย่างเหมาะสม

- ไม่กำหนดวิธีการและปรับใช้ให้เหมาะสมได้ เกณฑ์ EdPEX ไม่ได้กำหนดวิธีการว่าสถาบันจะต้องมีโครงสร้างองค์การอย่างไร ไม่ได้ระบุว่าสถาบันจะต้องมีหน่วยงานด้านการวางแผน ด้านจริยธรรมพัฒนาคุณภาพ หรือหน่วยงานอื่นๆ เกณฑ์ไม่ได้ระบุให้สถาบันบริหารหน่วยงานต่างๆ ด้วยวิธีเดียวกัน และยอมให้สถาบันเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมที่สุดเพื่อกระตุ้นการพัฒนา เช่น Plan-Do-Study-Act (PDSA) balanced scorecard หรือศึกษาเกณฑ์การประกันคุณภาพด้วยตนเอง (accreditation self-studies) เกณฑ์ไม่กำหนดวิธีการไว้ เพราะ (1) เกณฑ์มุ่งเน้นความต้องการขององค์การที่มีร่วมกัน (common needs) มากกว่าวิธีปฏิบัติที่เหมือนกัน ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจ การสื่อสาร การแลกเปลี่ยน ความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมและแนวทางที่หลากหลาย (2) เกณฑ์มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์มากกว่าวิธีปฏิบัติ เครื่องมือ หรือโครงสร้างของสถาบัน เกณฑ์สนับสนุนให้สถาบันตอบคำถามด้วยแนวทางที่สร้างสรรค์ ปรับให้เหมาะสมกับสถาบัน และมีความยืดหยุ่น กระตุ้นการเปลี่ยนแปลงทั้งแบบค่อยเป็นค่อยไปและอย่างก้าวกระโดด รวมทั้งการปรับปรุงด้วยการสร้างนวัตกรรม

- มุ่งเน้นที่ความต้องการของสถาบันการศึกษา เกณฑ์ EdPEX ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยตระหนักถึงความแตกต่างในด้านพันธุกิจ บทบาท และหลักสูตรของสถาบันต่างๆ แนวคิดความเป็นเลิศในเกณฑ์การศึกษานี้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ (1) กลยุทธ์การประเมินที่ได้ผ่านการกลั่นกรองและใช้ได้ผลอย่างดีในทางปฏิบัติ (2) การปรับปรุงตัววัดและตัวบ่งชี้หลักต่อเนื่องทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และผลลัพธ์ตามพันธกิจอื่น และ (3) ความเป็นผู้นำที่เป็นที่ประจักษ์ในด้านผลการดำเนินการและการปรับปรุง เมื่อเทียบกับสถาบัน/องค์การที่ดำเนินการในลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือค่าเทียบเคียงที่เหมาะสม

- สนับสนุนมุมมองเชิงระบบเพื่อให้เป้าประสงค์สอดคล้องไปในทางเดียวกันทั้งสถาบัน เกณฑ์ EdPEX สร้างความสอดคล้องไปในทางเดียวกันทั้งสถาบันจากตัววัดที่ได้มาจากระบวนการและกลยุทธ์ของสถาบันที่มีการเชื่อมโยงและเสริมซึ่งกันและกัน ตัววัดเหล่านี้ผูกโยงโดยตรงกับคุณค่าในมุมมองของผู้เรียน ลูกค้ากลุ่มอื่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกับผลการดำเนินการโดยรวม ดังนั้นการใช้ตัววัดเหล่านี้ จึงเป็นกรอบที่ทำให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่องโดยลดความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวิธีปฏิบัติโดยละเอียดลดการรวมศูนย์การตัดสินใจ หรือลดกระบวนการจัดการที่ซับซ้อนเกินไป ดังนั้นตัววัดเหล่านี้จึงเป็นทั้งเครื่องมือในการสื่อสาร และเป็นวิธีการถ่ายทอดผลการดำเนินการที่สถาบันต้องการ

ไปสู่การปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา ความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันนี้ ทำให้มั่นใจว่าสถาบันมีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัดและเป็นรับรู้ทั้งองค์การ ในขณะที่เดียวกันก็สนับสนุนความคล่องตัวการสร้างนวัตกรรมและการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ เมื่อใช้เกณฑ์นี้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ จะช่วยให้เกิดวงจรแห่งการพัฒนาที่เน้นการปฏิบัติ 4 ขั้นตอนคือ (1) การออกแบบและเลือกกระบวนการวิธีการ และตัววัด ที่มีประสิทธิภาพ (แนวทาง) (2) การนำแนวทางไปปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา (การนำไปสู่การปฏิบัติ) (3) การติดตามประเมินความก้าวหน้า การเก็บและแบ่งปันความรู้ รวมทั้งการหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรม (การเรียนรู้) (4) การปรับแผนบนพื้นฐานของสิ่งที่พบจากการประเมินและผลการดำเนินการของสถาบัน การทำให้กระบวนการและการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ประสานกลมกลืนกัน รวมทั้งการเลือกตัววัดของกระบวนการและผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิม (บูรณาการ)

- สนับสนุนการตรวจประเมินที่เน้นเป้าประสงค์ เกณฑ์และแนวทางการให้คะแนน ประกอบด้วยระบบการตรวจประเมินซึ่งแยกเป็น 2 ส่วน การใช้เกณฑ์เพื่อประเมินตนเอง ช่วยให้สถาบันเห็นภาพคร่าวๆ ของจุดแข็งและโอกาสพัฒนาจากการตอบคำถามตามข้อกำหนดต่างๆ 17 หัวข้อ ซึ่งเน้นที่ผลการดำเนินการ ตามระดับพัฒนาการอย่างต่อเนื่องของกระบวนการและผลลัพธ์ของการดำเนินการ (แนวทางการให้คะแนน) การตรวจประเมินตามเกณฑ์ EdPEX จึงนำไปสู่การปรับปรุงผลการดำเนินการอย่างจริงจังในทุกด้าน เครื่องมือนี้ให้ประโยชน์ในการบริหารจัดการมากกว่าวิธีการทบทวนผลการดำเนินการตามวิธีการอื่นๆ และสามารถปรับใช้ได้กับกลยุทธ์ ระบบการจัดการ และองค์การหลากหลายประเภท

การเลือกการประเมินแบบ EdPEX ทำให้ได้รู้ว่างค์กรมีทรัพยากรและสินทรัพย์อะไรอยู่บ้าง ได้รู้จักและคำนึงถึงลูกค้าทุกกลุ่ม มีการรับฟังมากขึ้น ทำงานแบบมีทิศทางสู่เป้าหมายเดียวกัน การทำงานมีระบบมากขึ้น ในส่วนที่ผ่านมายังไม่ดีพอ จะต้องทำแบบไหนจึงจะดีกว่าเดิม ได้รู้จักตนเองมากขึ้น รู้จุดเด่นและข้อที่ควรปรับปรุง มีการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง และได้มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันภายในองค์กรมากขึ้น

เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการเป็นเลิศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยมีคะแนนรวม 1,000 คะแนน กลุ่มมุ่งเน้นผลการดำเนินการ 550 คะแนน กลุ่มมุ่งเน้นผลลัพธ์ 450 คะแนน

1. กลุ่มมุ่งเน้นผลการดำเนินการ ประกอบด้วยเกณฑ์ 6 หมวด ได้แก่ (1) การนำองค์กร 120 คะแนน แบ่งออกเป็น การนำองค์กรโดยผู้นำระดับสูง 70 คะแนน และการกำกับดูแลและความรับผิดชอบต่อสังคม 50 คะแนน (2) กลยุทธ์ 85 คะแนน แบ่งออกเป็น การจัดทำกลยุทธ์ 45 คะแนน และการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 40 คะแนน (3) ลูกค้า 85 คะแนน แบ่งออกเป็น เสียงของลูกค้า 40 คะแนน และ ความผูกพันของลูกค้า 45 คะแนน (4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 90 คะแนน ประกอบด้วย การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร 45 คะแนน และการจัดการความรู้ สารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ 45 คะแนน (5) บุคลากร 85 คะแนน แบ่งออกเป็น สภาพแวดล้อมในการทำงาน 40 คะแนน และ ความผูกพันของบุคลากร 45 คะแนน และ (6) ระบบปฏิบัติการ 85 คะแนน แบ่งออกเป็น กระบวนการทำงาน 45 คะแนน และประสิทธิผลการปฏิบัติการ 40 คะแนน

2. กลุ่มมุ่งเน้นผลลัพธ์ ประกอบด้วยเกณฑ์ 1 หมวด ได้แก่ (7) ผลลัพธ์ 450 คะแนน แบ่งออกเป็น ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระบวนการ 120 คะแนน ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 80 คะแนน ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 80 คะแนน ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแล 80 คะแนน และผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการตลาด 90 คะแนน

2. เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (สกอ)

ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา

ภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการปัจจัย ดังกล่าวคือ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน, 2557)

- คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้นซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว
- ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษา ทั้งในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดนและการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคต อันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันของคุณภาพการศึกษา
- สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิต ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน
- สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (public information) ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักศึกษาผู้จ้างงานผู้ประกอบการรัฐบาลและประชาชนทั่วไป
- สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม (participation) มีความโปร่งใส (transparency) และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับต้นสังกัดจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อให้สถาบันได้มีการพัฒนามุ่งสู่วิสัยทัศน์ และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยระบบดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พรบ. และเป็นไปตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวมาตรฐานระดับชาติและนานาชาติ
- เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่า และสถาบันศึกษาในภาพรวม ตามระบบคุณภาพและกลไกที่สถาบันนั้นๆ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบคุณภาพต่างๆ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน
- เพื่อให้หลักสูตร คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันอุดมศึกษาทราบสถานภาพของตนเองอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (targets) และเป้าประสงค์ (goals) ที่ตั้งไว้ตามจุดเน้นของตนเอง

- เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงผลการดำเนินการในแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขีดความสามารถของสถาบัน
- เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด
- เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่เหมาะสม

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะ

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะ ประกอบด้วย ผลการดำเนินงานระดับหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ดำเนินการในระดับคณะ จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ที่มหาวิทยาลัยพัฒนาขึ้น (มศว) จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ รวมทั้งสิ้น 15 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต ตัวบ่งชี้ สกอ. 1.1 ผลการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม สกอ. 1.2 อาจารย์ประจำคณะที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก สกอ. 1.3 อาจารย์ประจำคณะที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ สกอ. 1.4 จำนวนนิสิตเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ สกอ. 1.5 การบริการนิสิตปริญญาตรี และสกอ. 1.6 กิจกรรมนิสิตระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย ตัวบ่งชี้ สกอ. 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ สกอ. 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยผลงานสร้างสรรค์ และสกอ. 2.3 ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย

องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ ตัวบ่งชี้ สกอ. 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม

องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ สกอ. 4.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้ สกอ. 5.1 การบริหารของคณะเพื่อกำกับ ติดตาม ผลลัพธ์ ตามพันธกิจกลุ่มสถาบัน และเอกลักษณ์ของคณะ สกอ. 5.2 ระบบกำกับประกันคุณภาพหลักสูตร มศว 5.1 การบริหารจัดการแบบลีน (Lean Management) และมศว 5.2 การดำเนินการตามมาตรการรักษาสีสิ่งแวดลอม และประหยัดพลังงาน

สรุป

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเริ่มใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการเป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX)มาใช้ในการประเมิน โดยมีการนำร่องโดยมีคณะแพทยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยต่างๆ เริ่มนำมาใช้ก่อน เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในช่วงแรกที่ใช้นั้น หลายๆที่ไม่ผ่านการประเมินเนื่องจากเขียนยังไม่เป็นระบบ จึงยังต้องมีการใช้เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (สกอ.) ในการประเมินด้วย ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปัจจุบันหลายคณะใช้เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (สกอ.) มีบางคณะที่ใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการเป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX)

เช่น คณะแพทยศาสตร์ แผนการประกันคุณภาพในปี 2559 ใช้เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (สกอ) และโครงสร้างองค์กรกับผลลัพธ์หมวด 7 ในปี 2560-2561 เริ่มให้คณะต่างๆ มาเลือกใช้เกณฑ์ EdPEx 200 และโครงสร้างองค์กรกับข้อกำหนดโดยรวมหมวด 1-6 และผลลัพธ์หมวด 7 ทั้งนี้ให้แต่ละคณะเลือกตามความสมัครใจ และในปี 2562 ทุกคณะต้องใช้เกณฑ์ EdPEx และโครงสร้างองค์กรกับข้อกำหนดโดยรวมหมวด 1-6 และผลลัพธ์หมวด 7 โดยตั้งแต่ปี 2559 ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษามีการพัฒนาทีมให้คำปรึกษา สร้างความเข้าใจในการประเมินตนเองที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กร มีการจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการประเมินโดยใช้เกณฑ์ EdPEx

สถาบันการศึกษามีการดำเนินการได้โดยอิสระสามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้งานในคุณภาพของสถานศึกษา จึงควรมีการคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ การดำเนินการตามเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นแนวทางของ Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX) จึงเหมาะสมกับความหลากหลายของบริบทของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระหว่างส่งเสริมความร่วมมือเพื่อประกันคุณภาพและรับรองการประเมินตามกรอบ EdPEX ได้ถูกพัฒนาขึ้นจากตัวบ่งชี้ของ สกอ. และ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อการประกันคุณภาพที่ครอบคลุมด้าน คุณภาพศิษย์ คุณภาพครู/อาจารย์ การบริหารและ ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาความสัมพันธ์กับชุมชน/สังคม การทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ และมาตรการส่งเสริม โดยมุ่งสู่เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ใน โครงร่างองค์กร (organizational profile) การเลือกระบบประกันคุณภาพได้เองโดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับสากล ส่งผลให้การประกันคุณภาพและการเตรียมพร้อมเพื่อรับการประเมินเป็นภาระที่สมเหตุสมผลและเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- Ajpru, H., Wongwanich, S. & Khaikleng, P (2014). *Design of Educational Quality Assurance System for Driving Policy of Educational Reform in Thailand: Theory-based Evaluation*. Procedia-Social and Behavioral Sciences 116, 1416-1422.
- Wongpreedee, K., Sinsahuang, K., Intanakom, J., Tanechpongdam, W., & Phansuwan-Pujito, P. (2016) *Education for Sustainable Development: a Strategic Tool for Quality Improvement of Higher Education*.
- คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับคณะ ปีการศึกษา 2557 (ฉบับ ๓ วันที่ 28 เมษายน 2558)เกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ฉบับวันที่ 9 มิถุนายน 2558)
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2558-2561 แนวทางที่เป็นระบบสู่การปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร*.

ฝ่ายประกันคุณภาพ. ทิศทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ช่วงปี 2559-2562 มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

ยุวเรศมคฺฐ์ สิทธิชาญบัญชา. การนำเกณฑ์ EdPEx มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ องค์กร ระดับคณะฯ
วิชัย เอี่ยมสินวัฒนา. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ
(EdPEx) มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพองค์กร จากสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ.

ปรียกมล รัชกุล. เส้นทางการดำเนินงาน EdPEx คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวิทย์ ยอดสละ. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา.

จินดา ตาทิพย์. การประกันคุณภาพการศึกษา: นวัตกรรมใหม่ของการปฏิรูปการศึกษาไทย.

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. ก้าวข้ามขีดจำกัดสู่สหัสวรรษแห่งคุณภาพ. (2558). พิมพ์ครั้งที่ 1 .

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. วัฒนธรรมองค์กร สร้างคน สร้างชาติ. (2558). พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. คุณภาพศิษย์เป้าหมายการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา:

ข้อเสนอรูปแบบและการประยุกต์ใช้

Information management for educational quality assurance: proposal on model and application

พรชวุฒิ จุโพธิ์แก้ว

Pansawut Juphokaew

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

Triam Udom Suksa School

Corresponding author, E-Mail: jpansawut@gmail.com

บทคัดย่อ

การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการกระตุ้นให้กระบวนการต่างๆ ในสถานศึกษาผลิตสารสนเทศจากการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศที่รองรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา รูปแบบการจัดการสารสนเทศสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพ (2) การออกแบบการเก็บข้อมูล (3) การนำเสนอสารสนเทศ (4) การวิเคราะห์สารสนเทศ และ (5) การส่งต่อสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ในการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการสารสนเทศ, การประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

Information Management for Quality Assurance for Education is a process which catalyzes operating processes within an educational organization to produce qualified information. It supports information for Quality Assessment which is a part of Quality Assurance process. Information Management for Quality Assurance for Education comprises of 5 steps: (1) Quality Standard Analysis (2) Designing Collecting Data (3) Information Presentation (4) Information Analysis and (5) Circulating Information. Information Management for Quality Assurance for Education is applicable to writing Self-Assessment Report (SAR) of the organization.

Keywords: Information Management, Quality Assurance for Education

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance for Education) เป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการบริหารการศึกษา มีบทบาทในฐานะที่เป็นเครื่องสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในระดับสังคมและประเทศชาติ อันจะนำไปสู่ความไว้วางใจของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษานั้น และมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ อาจกล่าวได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการบูรณาการ (Integration Process) ของกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในสถานศึกษา

นับตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการวัดและประเมินผลนักเรียน กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนกระบวนการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทุกกระบวนการล้วนมีความเชื่อมโยงถึงกันเป็นระบบ กล่าวคือ ผลลัพธ์ (Output) ที่ได้จากกระบวนการหนึ่ง ย่อมจะเป็นปัจจัยเบื้องต้น (Input) ของอีกกระบวนการหนึ่งเสมอ ดังนั้นสถานศึกษาที่มีคุณภาพย่อมต้องเกิดจากกระบวนการที่มีคุณภาพในระดับสูง ซึ่งการจะแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของกระบวนการต้องอาศัยสารสนเทศที่เกิดจากการกระบวนการเหล่านั้น นั่นหมายความว่า การทราบถึงสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการกระตุ้นให้กระบวนการต่างๆ ในสถานศึกษาผลิตสารสนเทศจากการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการสารสนเทศสถานศึกษาจึงนับว่าเป็นกระบวนการเสริม นอกเหนือจากการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการหลักของการประกันคุณภาพการศึกษา ในบทความนี้จะได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการจัดการสารสนเทศกับการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการสารสนเทศสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา การวิเคราะห์ และการนำการจัดการสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

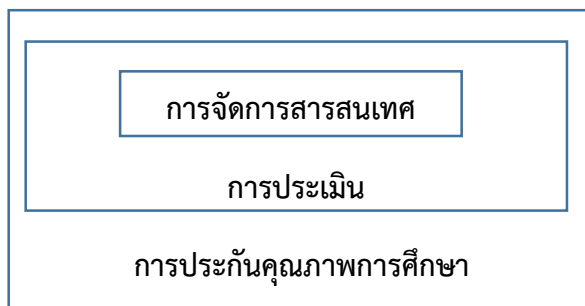
ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสารสนเทศกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประเมินกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 3 กระบวนการหลัก คือ (1) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) (2) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) และ (3) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) กระบวนการเหล่านี้จะประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกัน เริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานคุณภาพซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเองเพื่อประเมินตนเอง หรืออาจจะนำมาตรฐานคุณภาพอื่นๆ มาปรับใช้ได้ เมื่อมีมาตรฐานคุณภาพเป็นกรอบการดำเนินงานแล้ว สถานศึกษาจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพเหล่านั้น จนเมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการมาไ้ระยะหนึ่ง ก็จำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพเพื่อวัดว่า การดำเนินการของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นก็กล่าวได้ว่า การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้การประกันคุณภาพมีความสมบูรณ์

สารสนเทศกับการประเมิน

การประเมินเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมของการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อตัดสินคุณค่าหรือตัดสินใจของสิ่งที่ต้องการจะประเมิน ถึงแม้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หรือการประเมินจากร่องรอยหลักฐานจะช่วยให้เห็นสภาพการดำเนินการของสถานศึกษา แต่สารสนเทศที่ปรากฏจากการปฏิบัติงานก็ทำให้เห็นถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ตลอดจนถึงสมรรถนะของสถานศึกษาได้เช่นกัน ดังนั้นเราอาจกล่าวได้ว่าสารสนเทศจึงเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของการประเมิน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสารสนเทศกับการประกันคุณภาพการศึกษา

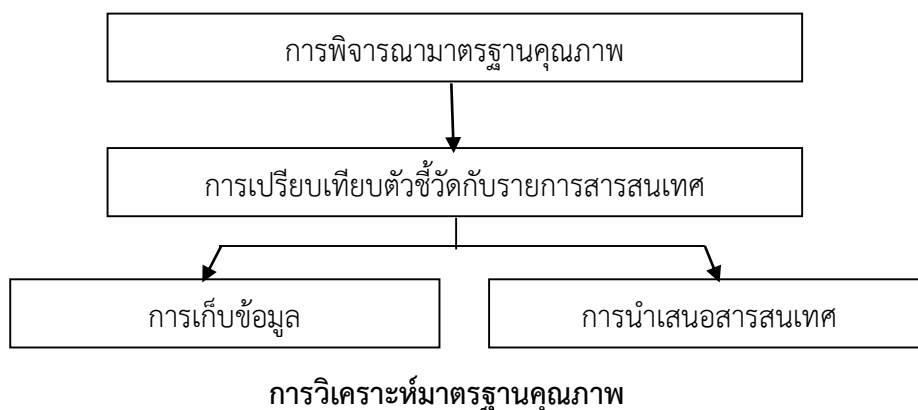
จากแผนภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่าสารสนเทศ การประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือสารสนเทศเป็นวัตถุดิบของการประเมิน และการประเมินก็เป็นเครื่องมือของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการจัดการสารสนเทศจึงเป็นกระบวนการที่แฝงเร้นอยู่ในกระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษา และช่วยทำให้กระบวนการดังกล่าวดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการจัดการสารสนเทศสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการสารสนเทศสถานศึกษาเป็นกระบวนการสนับสนุนให้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ โดยที่เป็นกระบวนการที่ขับเคลื่อนให้เกิดสารสนเทศที่สำคัญ ซึ่งตอบสนองตัวชี้วัดตามมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ รูปแบบการจัดการสารสนเทศสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพ (2) การเก็บข้อมูล (3) การนำเสนอสารสนเทศ (4) การวิเคราะห์สารสนเทศ และ (5) การส่งต่อสารสนเทศ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพ

การประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดจะทำการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการควบคุมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมาตรฐานคุณภาพจะระบุรายการมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจน และมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การตรวจเอกสาร และการลงพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่จำเป็นที่เพียงพอต่อการประเมิน การวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพ จึงเป็นการนำมาตรฐานคุณภาพมาพิจารณารายตัวชี้วัด มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อคัดกรองหรือค้นหาตัวชี้วัดที่สามารถตอบคำถามการประเมินได้โดยใช้สารสนเทศของสถานศึกษา

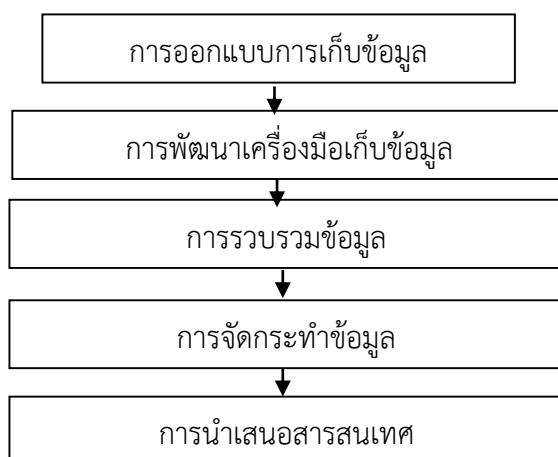
การวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพเริ่มต้นด้วยการพิจารณามาตรฐานคุณภาพว่ามีองค์ประกอบและตัวชี้วัดใดบ้าง ผู้จัดการสารสนเทศจะเปรียบเทียบตัวชี้วัดกับรายการสารสนเทศว่าตัวชี้วัดใดบ้างสามารถประเมินได้จากรายการสารสนเทศที่สถานศึกษามีอยู่ หากสารสนเทศรายการใดที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานคุณภาพ ผู้จัดการสารสนเทศจะนำสารสนเทศนั้นไปสู่กระบวนการนำเสนอสารสนเทศ ในกรณีที่ไม่มีรายการสารสนเทศที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด ผู้จัดการสารสนเทศจะเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อจัดทำสารสนเทศที่สอดคล้องต่อไป

การวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพมีประโยชน์ดังนี้ (1) ช่วยให้หน่วยงานด้านการจัดการสารสนเทศสามารถค้นหาสารสนเทศสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น มีความละเอียด และความชัดเจน และ (2) ชี้ให้เห็นถึงสมรรถนะของระบบสารสนเทศ ค้นพบจุดแข็ง จุดอ่อนของการเก็บรวบรวมข้อมูล และเป็นข้อมูลป้อนกลับที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

การเก็บข้อมูล

กรณีที่ไม่มีรายการสารสนเทศของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานคุณภาพ ผู้จัดการสารสนเทศจะดำเนินการเก็บข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยมีขั้นตอนทั้งสิ้น 4 ขั้นตอนตามรายละเอียดดังนี้ (1) การออกแบบการเก็บข้อมูล ผู้จัดการสารสนเทศจะกำหนดประเด็นการเก็บข้อมูล สืบค้นแหล่งที่มาของข้อมูล การกำหนดรายการเครื่องมือเก็บข้อมูล ตลอดไปจนถึงการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงประเด็น (2) การพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล ผู้จัดการสารสนเทศจะพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับรูปแบบข้อมูลที่ต้องการเก็บ เครื่องมือเก็บข้อมูลอาจอยู่ในรูปของเอกสาร หรือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเก็บข้อมูล จะทำให้การเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้จัดการสารสนเทศจะนำเครื่องมือไปใช้รวบรวมข้อมูลตามกรอบการเก็บข้อมูล อาจทำได้โดยการลงพื้นที่จริง การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสาร และการสำรวจ (4) การจัดกระทำข้อมูล เมื่อผู้จัดการสารสนเทศได้ข้อมูลตามที่ต้องการแล้ว จะต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มพวก พิจารณาลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลโดยอาศัยสถิติเชิงบรรยายหรือสถิติอ้างอิง (ถ้าจำเป็น) ในขั้นตอนนี้ ผู้จัดการสารสนเทศจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพ มาตรฐานคุณภาพ และตัวชี้วัด การจัดกระทำข้อมูลที่ตรงประเด็น จะช่วยให้ลดการจัดการสารสนเทศที่ซ้ำซ้อนและไม่เป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตาม ถ้าแต่ละหน่วยงานใน

สถานศึกษาสามารถจัดกระทำข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ จะทำให้การจัดการสารสนเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้จัดการสารสนเทศสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนในแผนภาพได้ดังนี้

เมื่อผู้จัดการสารสนเทศดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามที่ต้องการแล้ว ก็จะได้ข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต่อการจัดการสารสนเทศ ซึ่งผู้จัดการสารสนเทศจะต้องใช้กลวิธีการวิเคราะห์สารสนเทศ เพื่อให้ได้รายการสารสนเทศที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ

การนำเสนอสารสนเทศ

การนำเสนอสารสนเทศ คือการนำข้อมูลที่ได้รับการจัดกระทำแล้ว มาเรียบเรียงให้กลายเป็นสารสนเทศ สารสนเทศที่ดีควรอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ สื่อสารอย่างมีความหมาย และมุ่งเน้นการตอบคำถามการประเมิน และสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานคุณภาพ การนำเสนอสารสนเทศอาจทำได้โดยใช้ กราฟ ตาราง แผนผัง แผนภูมิ ซึ่งผู้จัดการสารสนเทศควรคำนึงถึงความเหมาะสมในการใช้รูปแบบสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการนำเสนอสารสนเทศในรูปแบบกราฟิกสารสนเทศ (Infographic) ซึ่งเป็นรูปแบบที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากนอกเหนือจากรูปแบบที่ได้กล่าวไปแล้ว ซึ่งผู้จัดการสารสนเทศสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้การนำเสนอสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้ผู้ประเมินคุณภาพตัดสินใจหรือตัดสินใจของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดได้ง่ายขึ้น

รูปแบบสารสนเทศ	ข้อบ่งชี้
แผนภูมิแท่ง	แสดงข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ
แผนภูมิวง	แสดงข้อมูลในรูปสัดส่วน
กราฟ	แสดงข้อมูลที่เป็นไปตามอนุกรมเวลา
ตาราง	แจกแจงข้อมูลอย่างเป็นระเบียบ
แผนผัง	แสดงตำแหน่งของวัตถุ หรืออาคารสถานที่

การวิเคราะห์สารสนเทศ

การวิเคราะห์สารสนเทศเป็นขั้นตอนที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ใช้สารสนเทศ การวิเคราะห์สารสนเทศที่ดีจะช่วยให้ผู้ใช้สารสนเทศสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม การวิเคราะห์ขั้นด้วยการพิจารณาสารสนเทศว่าสอดคล้องกับตัวชี้วัดใดในมาตรฐานคุณภาพ จากนั้นผู้จัดการสารสนเทศจะ

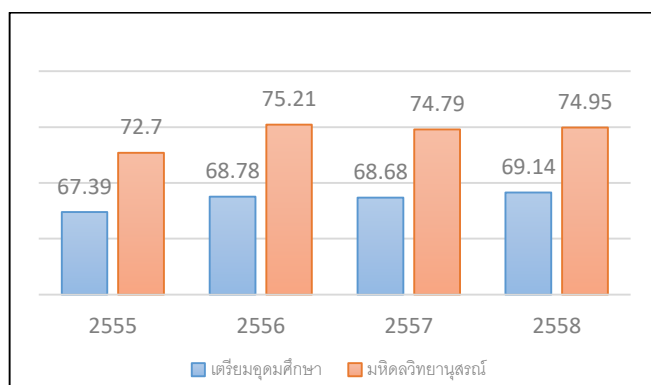
ตีความและเลือกกลวิธีในการอธิบายสารสนเทศ ถึงลักษณะข้อมูลที่ปรากฏ พร้อมทั้งสาเหตุที่เป็นไปได้ แล้วเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน นอกจากนี้การกล่าวถึงกิจกรรมหรือโครงการที่สถานศึกษาได้ดำเนินการ จะเป็นเครื่องยืนยันถึงคุณภาพและการความมุ่งมั่นของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่าง การวิเคราะห์สารสนเทศในรายงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA)

คุณภาพตามมาตรฐานของประเทศ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเป็นโรงเรียนสหศึกษาขนาดใหญ่พิเศษที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอน วิชาสามัญเฉพาะระดับมัธยมปลายเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจึงมีพันธกิจหลักในการรักษาคุณภาพทางวิชาการตามข้อกำหนดพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีความรู้ความสามารถเป็นไปตามคุณภาพ อันพึงประสงค์ตามมาตรฐานของประเทศ ดังจะพิจารณาได้จากคะแนนจากการสอบวัดผลระดับชาติ (O-NET) ที่อยู่ในระดับที่น่าพอใจทุกปีการศึกษา

แผนภูมิ 1 เปรียบเทียบผลการสอบวัดผลระดับชาติ (O-NET) ระหว่างโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ในช่วงปีการศึกษา 2555-2557 (คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์)

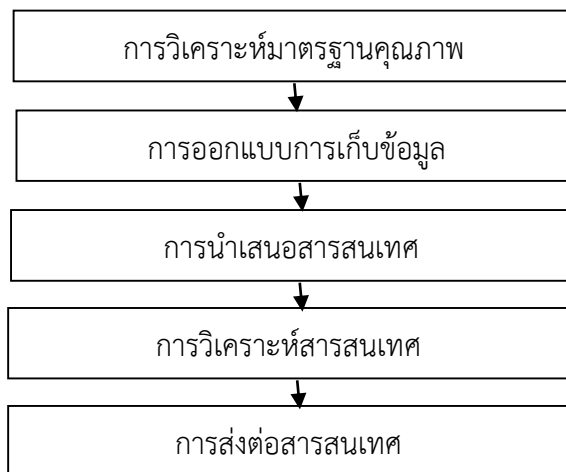

จากแผนภูมิ 1 พบว่าทั้งนักเรียนโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีแนวโน้มของคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นโดยลำดับ อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์สูงกว่าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนนักเรียนและความหลากหลายของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ที่มุ่งเน้นการผลิตนักวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์

การส่งต่อสารสนเทศ

การส่งต่อสารสนเทศเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการสารสนเทศ ผู้จัดการสารสนเทศจะส่งสารสนเทศที่ได้จัดการเรียบร้อยแล้วกลับไปยังผู้ให้ข้อมูล เพื่อรับรองว่าสารสนเทศที่ได้ผลิตขึ้นมีความถูกต้อง ก่อนที่นำส่งให้กับผู้ใช้สารสนเทศต่อไป

อาจกล่าวได้ว่า ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อการคุณภาพการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตั้งแต่การควบคุมคุณภาพตลอดไปจนถึงก่อนการประเมินคุณภาพ ซึ่งสามารถสรุปเป็นรูปแบบได้ตามแผนภาพด้านล่างนี้

รูปแบบการจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน: การประยุกต์ใช้รูปแบบ

รูปแบบการจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้กับการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน และเนื่องจากการจัดการสารสนเทศมุ่งเน้นการผลิตสารสนเทศที่มีคุณภาพ ดังนั้นรูปแบบดังกล่าวยังสามารถประยุกต์ให้เข้ากับการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพอื่นๆ ได้ เช่น การประกันคุณภาพภายนอก เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award) เป็นต้น

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

ประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกัน จึงให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9(3) ได้กำหนดการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา โดยมาตรา 31 ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน

ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ระบบการประกันคุณภาพในที่มีประสิทธิผล ซึ่งผลการดำเนินการของสถานศึกษาตามมาตรฐานเหล่านี้จะต้องปรากฏในรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 1

คุณภาพผู้เรียน

รายละเอียด

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาจากการสอบวัดระดับชาติ 6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ประกอบด้วย 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม

มาตรฐานที่ 2

กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

รายละเอียด

1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
 - 2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
 - 2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
 - 2.4 การวางแผนและจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3

กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายละเอียด

1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4

ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

รายละเอียด

การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

แนวทางการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR)

รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นเอกสารด้านการประกันคุณภาพสถานศึกษา ที่แสดงให้เห็นถึงผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดปีการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559; 1-3) แนวทางการเขียนรายการการประเมินตนเองของสถานศึกษาประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงาน สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และในกรณีที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กอาจกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบการจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การรวบรวมสารสนเทศเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้รายงานการประเมินตนเองมีความสมบูรณ์ มีคุณภาพตรงตามสภาพของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่จะต้องรวบรวมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา เช่น จำนวนครู บุคลากร นักเรียน แหล่งเรียนรู้ ข้อมูลงบประมาณ ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม ฯลฯ และ (2) ข้อมูลที่เป็นผลการประเมิน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียน หรือผลการทดสอบอื่นๆ สรุปผลการประเมินจากหน่วยงานภายนอกและข้อเสนอแนะ ผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 3 เขียนรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษาได้ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพตามความเหมาะสม การนำเสนออาจเป็นความเรียง ตารางประกอบความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิ รูปภาพ หรือ กราฟ ฯลฯ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย นำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ หลังจากเขียนรายงานประเมินตนเองเสร็จสมบูรณ์ สถานศึกษาจะต้องนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาและหรือคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ หลังจากเขียนรายงานประเมินตนเองเสร็จสมบูรณ์ สถานศึกษาจะต้องนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาและหรือคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่าการจัดการสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ในขั้นตอนที่ 2 คือการรวบรวมสารสนเทศ ซึ่งการเขียนรายงานประเมินตนเองที่มีคุณภาพ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสารสนเทศจะต้องมีบทบาทกับการประกันคุณภาพในทุกกระบวนการ ตามตารางดังนี้

กระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษา	บทบาทของการจัดการสารสนเทศ
การควบคุมคุณภาพ	วิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพ
การตรวจสอบคุณภาพ	เก็บข้อมูล นำเสนอสารสนเทศ วิเคราะห์สารสนเทศ
การประเมินคุณภาพ	การส่งต่อสารสนเทศ

สรุป

การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่แฝงอยู่ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา นับตั้งแต่การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้กระบวนการต่างๆภายในสถานศึกษาลิขิตสารสนเทศที่ตรงตามมาตรฐานคุณภาพ ผู้จัดการสารสนเทศจะต้องวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพเพื่อรวบรวมรายการสารสนเทศที่ต้องนำเสนออย่างตรงประเด็น หากรายการสารสนเทศใดที่ไม่ปรากฏ ผู้จัดการสารสนเทศต้องเก็บข้อมูลที่ต้องการ เพื่อที่จะนำไปสู่การนำเสนอสารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้จัดการสารสนเทศจะต้องวิเคราะห์สารสนเทศให้สอดคล้องตามมาตรฐานคุณภาพ ก่อนที่จะส่งให้แหล่งข้อมูลเดิมและผู้ใช้สารสนเทศรับทราบต่อไป การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษามีประโยชน์ต่อการเขียนรายงานการประเมินตนเองซึ่งต้องอาศัยการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559). แนวทางการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพระพุทธรักษาแห่งชาติ.

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียน:

ในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม

Factors that can affect the assessment of the quality of the students:

The quality assurance system of education

in one private school Nakhon Pathom

วาสนา สุนทโรวิทย์

Wassana Suntharovit

โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

Joseoh Upatham School

Corresponding author, E-Mail: meaychok@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (2) เพื่อได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน (mixed method) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากประชากรในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 150 คน ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการสรุปเนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารอยู่ในระดับระดับดีเยี่ยม แสดงว่าปัจจัยด้านผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการผลักดันและขับเคลื่อนให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องตามระบบประกันภายในสถานศึกษามากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยจัดลำดับจากมากไปหาน้อยจะได้ผล ดังนี้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการบริการ ปัจจัยด้านคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และปัจจัยสถานศึกษา ตามลำดับ

2. จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทำให้พบข้อมูลสนับสนุนแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอันดับแรก มากกว่าปัจจัยด้านอื่น สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณในการให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ นโยบายการศึกษา และการสนับสนุนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาเป็น

สำคัญ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นสารสนเทศสำคัญแก่สถานศึกษาในการนำไปพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับระบบประกันภายในสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพผู้เรียน

Abstract

The study of factors that affect the quality of students in quality assurance in education. One private school Nakhon Pathom Aims to (1) study the factors that affect the quality of the students in the system of internal quality assurance (2) The information to be useful in the development of quality assurance systems in line with the students studying in Kurdistan. The population of respondents in a sample of 150 interviews of 15 people in a private school. Nakhon Pathom Tools for data collection was a questionnaire. A five-level scales and structured interviews. Statistical analysis of the mean and standard deviation.

The results showed that

1. The management factor in the excellent level. Show that the top executives of the major factors in driving and drive the development of quality assurance systems to meet the most studied site. Considering the revenue side, by order of descending to the following factors: teachers. Factors learners Environmental factors services Factors school board, parents and community educational factors.

2. The interviews were made available to support the development of quality learning. The samples give priority to the administrators first. More than any other factor In line with quantitative data to focus on school administrators to define the mission, vision and policy studies. And support the activities of teaching and learning in schools is important. This information is critical to the educational institutions in the development of quality assurance systems in line with the students to study the site further.

Key words: Factors affecting the quality of the students.

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้ความสามารถเป็นไปตามคุณสมบัติต่างๆ อันจะทำให้คงอยู่รอดในการดำเนินชีวิตได้ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ คุณภาพการศึกษาจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นผลจากการจัดการศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตรด้วยตนเองให้เหมาะสมกับคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาตรวจสอบเพื่อให้เกิดความแน่ใจในการบริหาร การจัดการ การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนทุกคนที่จะได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานในเขต 2 ภาคกลาง โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ได้เข้ารับการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่าโรงเรียนได้รับการประเมินในระดับดีมาก โดยการตรวจคุณภาพภายในสถานศึกษาจะต้องตรวจทั้ง 5 ด้าน 17 มาตรฐาน ได้ระดับดีมากในทุกมาตรฐาน แต่ยกเว้นมาตรฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ระดับดีจากมาตรฐานทั้งหมด จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่โรงเรียนพยายามอย่างยิ่งต่อการพัฒนา และปรับปรุงให้ผลสัมฤทธิ์ด้านผู้เรียนนั้นมีสถิติที่ดีขึ้นสอดคล้องตามกรอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (รายงานการประเมินประกันคุณภาพภายใน ปีการศึกษา 2558) โดยทางโรงเรียนได้จัดการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการประเมินประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีงานวิจัยของ ศิวภรณ์ ช่วยบำรุง, กระพัน ศรีงาม และเผ่าพงศ์พัฒน์ บุญกะนันท์ (2554) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเลิศ ยี่เถขาว (2547) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ความพึงพอใจนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพบกและความรู้ความเข้าใจการประกันคุณภาพภายใน เป็นปัจจัยที่ผลกระทบต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนทหารขนส่ง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 สอดคล้องกับงานจินตนา สระทองขาว (2554) ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะวิทยาศาสตร์ มิวัดอุปประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยองค์ประกอบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์พล แก้วยม (2557) การศึกษาปัจจัยสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ด้านความพร้อมด้านทรัพยากร ด้านวัฒนธรรมคุณภาพของหน่วยงาน และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยได้เลือกโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม เป็นแหล่งศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ด้วยมุ่งหวังให้เข้าถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ซึ่งสารสนเทศที่เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียนให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นต้นตามนโยบายของกระทรวงและสถานศึกษาที่กำหนดไว้

คำถามของการวิจัย

ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านประชากร กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม เพื่อการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ผู้บริหาร 3 คน หัวหน้างาน 4 คน ครู 73 คน และผู้ปกครอง 5 คน รวมเป็นประชากรจำนวน 85 คน

กลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 2 คน หัวหน้างาน 2 คน ครูผู้สอน 8 คน และผู้ปกครอง 3 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร หัวหน้างาน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และสภาพแวดล้อมและการบริการ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หมายถึง การบริหารการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด โดยใช้กระบวนการ PDCA มีองค์ประกอบดังนี้

1.1 การวางแผน (plan) หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงานในอนาคตเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2 การปฏิบัติ (do) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วย และครูผู้สอนที่ร่วมดำเนินงานตามแผนนโยบายของสถานศึกษาที่ส่งเสริม สนับสนุนแหล่งทรัพยากรในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

1.3 การตรวจสอบและประเมิน (check) หมายถึง การติดตาม กำกับและประเมินผลภายในสถานศึกษาเป็นกลไกการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

1.4 การปรับปรุงและพัฒนา (action) หมายถึง การนำข้อมูล ผลการประเมิน การตรวจสอบภายในมาดำเนินการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและให้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานภายใต้ระบบประกันคุณภาพ

2. ด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่ครอบคลุมในเรื่องการเป็นคนมีความสุข เป็นคนดี และเป็นคนเก่ง โดยพิจารณาจากการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เป็นคนดีของสถานศึกษา ครอบครัว สังคม และประเทศชาติใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีเหตุผลในการตัดสินใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี และหมายถึงผลของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าเรียน ที่ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพด้านผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพตามแนวคิดการทำงานเชิงระบบ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างาน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมและการบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยจึงกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ องค์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิด การทำงานเชิงระบบ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

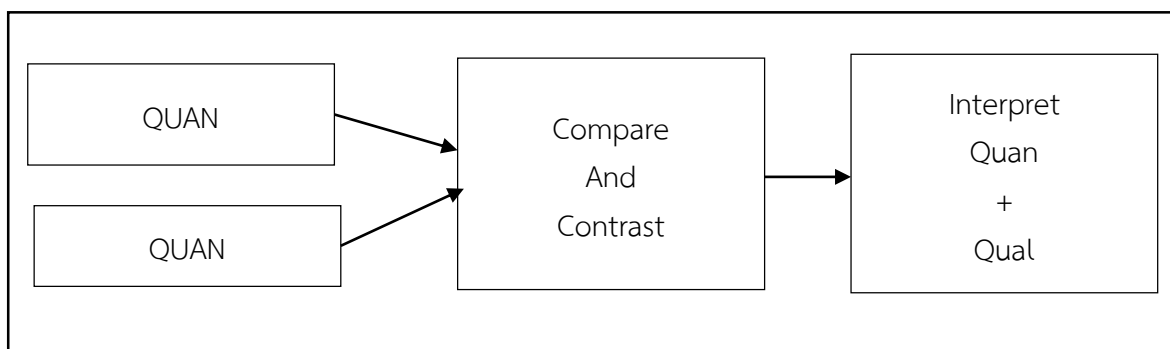
ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของสถานศึกษาและสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามวิธีของ Likert โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ปัจจัยด้านที่ 1 ผู้บริหาร จำนวน 6 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 2 ครูผู้สอน จำนวน 9 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 3 ผู้เรียน จำนวน 26 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 4 คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 3 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 5 สถานศึกษา จำนวน 9 ข้อ และปัจจัยด้านที่ 6 สภาพแวดล้อมและการบริการ จำนวน 3 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายใน สำหรับผู้บริหาร หัวหน้างาน ครูผู้สอน และผู้ปกครอง สถานศึกษา โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ปัจจัยด้านที่ 1 ผู้บริหาร จำนวน 2 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 2 ครูผู้สอนจำนวน 2 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 3 ผู้เรียนจำนวน 2 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 4 คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 2 ข้อ ปัจจัยด้านที่ 5 สถานศึกษา จำนวน 2 ข้อ และปัจจัยด้านที่ 6 สภาพแวดล้อมและการบริการ จำนวน 2 ข้อ รวมทั้ง 6 ด้าน จำนวน 12 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Creswell, 1994) ในการดำเนินการวิจัยและแปลผลไปพร้อมกัน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนกันยายน 2559 ถึง ธันวาคม 2559 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

เมื่อ Quan และ Qual หมายถึง ให้น้ำหนักความสำคัญของวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเท่าเทียม เครื่องหมาย + หมายถึง ดำเนินการวิจัยไปพร้อมๆ กัน

ภาพประกอบที่ 1 การวิจัยเชิงผสมผสาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติที่สอดคล้องกับลักษณะข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์และสรุปเนื้อหา

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันไปด้วยประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ได้เป็นหลักสำคัญในการสรุปและตีความอธิบายร่วมกัน โดยมีการระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกปัจจัยดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม พบว่าข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ปรากฏว่าอยู่ในระดับดีมากทั้ง 6 ปัจจัย และในส่วนของการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน พบว่า มีความเข้าใจถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาต้องมีการให้ความร่วมมือกัน กระตุ้น และส่งเสริมคุณภาพด้านผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับหนึ่ง ปัจจัยด้านผู้บริหารส่งผลระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63, S. D. = 0.49$) อันดับสอง ปัจจัยด้านครูผู้สอนระดับมาก ($\bar{x} = 4.39, S. D. = 0.49$) อันดับสาม ปัจจัยด้านผู้เรียนระดับมาก ($\bar{x} = 4.36, S. D. = 0.48$) อันดับสี่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการบริการระดับ

มาก ($\bar{x} = 4.30, S. D. = 0.82$) อันดับห้า ปัจจัยด้านคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนระดับมาก ($\bar{x} = 4.10, S. D. = 0.49$) และอันดับสุดท้าย ปัจจัยสถานศึกษาระดับมาก ($\bar{x} = 3.86, S. D. = 0.79$) จากการตอบแบบสอบถามจะเห็นภาพรวมได้ว่าทุกปัจจัยต่างมีความสำคัญต่อกัน

ตาราง 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ลำดับที่	ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ปัจจัยด้านผู้บริหาร	4.63	0.49	มากที่สุด
2	ปัจจัยด้านครูผู้สอน	4.39	0.49	มาก
3	ปัจจัยด้านผู้เรียน	4.36	0.48	มาก
4	ปัจจัยด้านคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน	4.10	0.49	มาก
5	ปัจจัยสถานศึกษา	3.86	0.79	มาก
6	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและการบริการ	4.30	0.82	มาก
	รวม	4.53	0.65	มากที่สุด

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพผู้เรียนมากที่สุดเป็นอันดับแรก ลำดับถัดไปที่มีความสำคัญระดับมาก ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน สถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและการบริการ

จากการสัมภาษณ์ **ผู้บริหาร** พบว่า ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและให้ความสำคัญในการวางแผนงานการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เป็นเลิศในทุกด้านและยังคำนึงถึงการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียนด้วย อีกทั้งสนับสนุนส่งเสริมครูผู้สอนให้ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาดน เพื่อให้เกิดคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพอีกทางหนึ่ง โดยให้ครูผู้สอนดำเนินกิจกรรมและวางแผนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนได้ตามนโยบายทางการศึกษาของสถานศึกษาข้างต้นแล้ว ผู้บริหารให้การสนับสนุนครูผู้สอนด้วยการชี้แนะแนวทาง และให้ค่าปรึกษาเป็นสม่ำเสมอแก่ครู จึงเห็นได้ว่าผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการทำให้คุณภาพผู้เรียนเป็นผลไปตามกรอบมาตรฐานประกันคุณภาพสถานศึกษา **ครูผู้สอน** พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างดี ครูทราบถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในแง่ของการพัฒนาส่งเสริมสถานศึกษาให้ผ่านตามาตรฐานของกระทรวงทั้งด้านการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน พัฒนาครู การอำนวยการด้านอาคารสถานที่ และการสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องตามมาตรฐาน แต่สิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลคือการพัฒนาตนเองในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ครบทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ เป็นที่สำคัญในการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นหลัก โดยการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน การดูงานในหน่วยงานสถาบันที่ให้ความรู้ในแขนงต่างๆ การทำ KM ระหว่างหน่วยงานภายใน และการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง **ด้านคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน** พบว่า มีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการเป็นส่วนหนึ่งในแสดงความคิดเห็นร่วมกับทางสถานศึกษาในการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับ

การจัดการเรียนแก่บุตรหลาน เพื่อความเหมาะสมตามสังคมปัจจุบัน และยังได้ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา และเข้าร่วมประชุมในการรับฟังข่าวสารจากทางสถานศึกษาด้วย เมื่อถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนสามารถตอบได้เบื้องต้นได้ว่าเป็นการได้รับการตรวจประเมินสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และระบบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาว่าเป็นอย่างไรบ้าง ได้คุณภาพมาตรฐานที่ทางรัฐกำหนดไว้หรือไม่ เมื่อถามว่าทราบได้อย่างไร ได้รับคำตอบว่า ทราบจากการให้ข้อมูลในส่วนนี้มาจากทางสถานศึกษา จึงเห็นได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนในการเข้ามามีบทบาทกับทางสถานศึกษาและในทางเดียวกันทางสถานศึกษาก็ได้ให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ กับทางคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งปัจจัยในด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ด้านสถานศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมและการบริการมีความสำคัญในระดับมากเท่ากัน

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าปัจจัยทั้ง 6 ด้าน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการวิจัยสารสนเทศที่ได้สามารถนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาต่อไปในอนาคต ปัจจัยที่เสนอในการศึกษาวิจัยนี้จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรทราบเพื่อการวางแผน พัฒนา ส่งเสริมให้ปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ไปสู่การขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนให้เกิดความสมบูรณ์ของด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาและเป็นที่ไว้วางใจแก่สังคมอีกด้วย

ผู้วิจัยจะขอกล่าวดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังนี้ ปัจจัยด้านผู้บริหาร คือ ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการศึกษา การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ด้านผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ที่ต่างเห็นว่าการบริหารของผู้บริหารนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอน คือ การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของครูผู้สอนที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนในระบบการประกันภายในสถานศึกษา ปัจจัยด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 3 ด้าน ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสติปัญญา ปัจจัยด้านคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน คือ การกำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ที่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษาในด้านการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนและประชุมรับรู้อาสาต่างๆ ปัจจัยสถานศึกษา คือ มาตรฐานสถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและการบริการ คือ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียน สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งการเรียนรู้

มีผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสอดคล้องในการเป็นปัจจัยส่งเสริมให้คุณภาพผู้เรียนในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสามารถสัมฤทธิ์ผลไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวกรณ์ ช่วยบำรุง, กระพัน ศรีงาม และเผ่าพงศ์พัฒน์ บุญกะนันท์ (2554) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากที่กล่าวมาปัจจัยทั้ง 6 เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านคุณภาพผู้เรียนในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งปฏิเสธไม่ได้เลยว่าการประเมินในระบบประกันนั้นเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมในการได้รับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปพร้อมๆ กับการพัฒนา ส่งเสริมด้านต่างๆ เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ต้องลงสู่ตัวผู้เรียน และแสดงเป็นผลประจักษ์ต่อผู้ปกครอง และชุมชนด้วยในขณะเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผู้บริหารควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำ การจัดการบริหารการศึกษา และการให้คำปรึกษาแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปปฏิบัติ เพื่อเป็นการส่งเสริมผู้บริหารให้มีผลต่อปัจจัยอื่นๆ ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามแนวทางระบบประกันคุณภาพในตามสถานศึกษาที่ได้ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จินตนา สระทองขาว. (2554). ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับคณะวิชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. ปรินญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรภา เพชรสงคราม. (2554). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรเลิศ ยี่ไธขาว. (2547). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ โรงเรียนทหารขนส่ง การมการขนส่งทหารบก. ปรินญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัฒน์พล แก้วยม. (2557). การศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. สำนักคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2552). วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คำสมัย.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2554). วารสารเรื่อง วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานทางการศึกษา. ศิลปะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ระวีวรรณ ศรีศต. (2558). ปัจจัยความผูกพันต่อองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.
- ภาวนา กิตติวิมลชัย; และคนอื่นๆ (2551). ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประกันคุณภาพ. โครงการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริภรณ์ ช่วยบำรุง, กระพัน ศรีงาม, เผ่าพงศ์พัฒน์ บุญกะนันท์ (2554) .ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. คณะครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Billing D. and Temple, P. (2002). *Higher education quality assurance organisations in central and Eastern Europe*, Quality in Higher Education.
- Billing D. (2004). International comparisons and trends in external quality assurance of higher education: Commonality or diversity. *Journal of higher Education*, 4: 113.
- Helen Dimou, Achill Kameas. (2016). Quality assurance model for digital adult education materials, Quality assurance in education, Vol.24. *Journal of Emerald Insight*, 4 pp.

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนวัดน้ำพุ

The implementation of the education Quality assurance in primary school: a case study of Wadnumphu School

ธัญลักษณ์ มณีโชติ

Thanyaluck Maneechod

โรงเรียนวัดน้ำพุ

Wadnumphu School

Corresponding author, E-Mail: kawpoon.than@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาข้อมูล ความจริงเกี่ยวกับสภาพและปัญหา ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีบทบาทในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร สถานศึกษา 2) ครู 3) คณะกรรมการสถานศึกษา 4) นักเรียน และ 5) พ่อแม่ และผู้ปกครองนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์การดำเนินการประกันคุณภาพและปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงาน และ 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ระยะเวลาในการดำเนินงาน 3 เดือน ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ในการดำเนินการประกันคุณภาพ พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีการดำเนินการแต่ขาดความต่อเนื่อง และบุคลากรบางท่านยังขาดความรู้ในเรื่องของการประกันคุณภาพภายใน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังน้อยแต่โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน จากสภาพปัญหาการเรียนการสอน พบว่า มีข้าราชการครูอายุราชการเฉลี่ยสูง ส่วนใหญ่ครูจะสอนตรงตามวิชาเอก ไม่ค่อยได้อบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการสอนใหม่ๆ และขาดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างไม่ได้นำไปใช้ในห้องเรียนจริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังยึดแบบเดิมเป็นส่วนใหญ่ ขาดการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบและขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลด้านการคิดวิเคราะห์ และขาดความรู้ในการทำวิจัยในชั้น

เรียน ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนยังขาดการคิดวิเคราะห์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มีความเหมาะสมน่าพึงพอใจ

2. ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่ามีความคาดหวังอยากให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางทักษะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ได้เป็นที่พึงพอใจตามเกณฑ์มาตรฐาน ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำแนกข้อมูลการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ

3. การพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ด้านการบริหารควรมีการนิเทศการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาระยะสั้น ด้านการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนของครูด้วยเทคนิค วิธีการสอนใหม่ๆ โดยให้ครูเข้าอบรมพัฒนาตนเองจากหน่วยงานอื่นๆ การจัดทำแผนการเรียนรู้และไปใช้จริงในห้องเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล ครูควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบและนำผลการประเมินมาทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู ด้านคุณภาพผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการจำแนกข้อมูล คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน, การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน, ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Abstract

The purposes of this study the operating conditions and problems, Expectations of stakeholder for Educational Quality Assurance and to study the development of internal quality assurance of Wadnumphu School. Research is a qualitative research. The research aimed at seeking information. The truth about the condition and problems. Stakeholder expectations in internal quality assurance of school and guidelines for the development of internal quality assurance. Researchers used in research include 1) school administrators 2) teachers 3) school committees 4) students and 5) parents and student Governance. The tools used in the research were: 1) Interviews, operations, quality assurance, and operational problems and 2) Interview with the stakeholders about the quality assurance of the school. Period of operation in 3 month. The results showed that

1. Study of the condition and problems of the school. Related to the implementation of school quality assurance. Management and education. To perform quality assurance found that the implementation of internal quality assurance there is no continuity. Some of them lack knowledge of internal quality assurance. The use of local wisdom in teaching activities is still low, but the school has a conducive environment for learning management. Teaching the problems of teaching and learning were found to be high. Most teachers will teach majors. Teacher do not have any training in the subject of teaching and learning with new teaching techniques and lack of mutual knowledge

exchange. The learning plan has not yet been applied in the classroom. Teaching activities are traditionally based. Lack of systematic evaluation and lack of understanding in building analytical measurement tools and lack of knowledge in classroom research. Quality of learners were students lacked analytical thinking. Creativity Initiative The moral. Ethical values are desirable.

2. Expectations of Stakeholders include expected that the students will have the knowledge, skills, mathematics, science, Thai language, and computer skills. Students need to be able to identify, analyze, synthesize, and solve problems. Be creative and imaginative.

3. Development of internal quality assurance include management should supervise systematic and systematic internal quality assurance. Local wisdom should be developed as a short-term education curriculum. Teaching in developing teaching and learning techniques by teachers. New teaching methods Teachers are trained to develop themselves from other agencies. Make plans to learn and use in the classroom. Evaluation systematic planning and evaluation of classroom research for teacher development. Quality of learners to develop students to have the ability to identify information, synthesize ideas and can solve problems appropriately with the potential of students.

Key words: Educational Quality Assurance, implementation of quality assurance, Expectations of Stakeholders.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิด “ความรู้คู่คุณธรรม” และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา คือ ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: มาตรา 47)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ระบบการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา) สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน ว่าเป็นการที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและ

แผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงานและการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 11) นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีการควบคุมคุณภาพ เพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดโดยการประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ และระดับกระทรวง

สุภาพ ป้องจันลา (2546) ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน พบว่าปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในส่วนใหญ่ขาดการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะด้านวิชาการแก่โรงเรียน และครูไม่เข้าใจกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงทำให้แผนงานตามโครงการของโรงเรียนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

คำสอน นันแก้ว (2552) ศึกษาปัญหาและแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา พบว่าสภาพปัจจุบันในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในรวมเฉลี่ยในทุกด้านอยู่ในระดับมาก พบว่าการดำเนินมากได้แก่ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดระบบการบริหาร และได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในคือควรจัดการอบรมครูให้ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้ประชาชน ชุมชน ได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานอีกทั้งป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษา มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ในปีการศึกษา 2558 ทางโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) ได้มีการจัดการประเมินภายในสถานศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) แต่ยังไม่มีการติดตามผลถึงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54)
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54)
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหา ความคาดหวัง และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) ตามแนวมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน คือด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านคุณภาพผู้เรียน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีบทบาทในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครองนักเรียน ระยะเวลาในการดำเนินงาน ช่วง เดือนตุลาคม 2559-เดือนธันวาคม 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา คือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้และตรงกับความมุ่งมั่นของสังคม

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง รูปแบบของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) ที่มีการจัดการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ในด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามความหวังของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครองนักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
2. ทำให้ทราบความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
3. โรงเรียนจะมีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
4. โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาข้อมูล ความจริงเกี่ยวกับสภาพและปัญหา ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย ได้ดำเนินการเลือกแบบเจาะจงเพื่อเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยพิจารณาจากบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) โดยแบ่งเป็น

1.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) จำนวน 1 คน

1.2 ครู ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) จำนวน 23 คน

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษา ได้แก่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) ที่นอกเหนือจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้แทนครูจำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1 คน ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้แทนชุมชน จำนวน 1 คน และผู้แทนองค์กรศาสนา จำนวน 1 คน

1.4 นักเรียน เนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) มีตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนที่จะมีประสบการณ์และสามารถให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนได้ ดังนั้น จึงเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวแทนนักเรียนซึ่งพิจารณาเลือกนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเป็นนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเรียนดี กลุ่มเรียนปานกลาง และกลุ่มเรียนอ่อนคละกัน ไปทั้งชายและหญิงและต้องเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้จำนวน 12 คน

1.5 พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนได้ พิจารณาเลือกจากพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรกำลังเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนที่เลือกเป็นผู้ที่มีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ การ ดำเนินงานของโรงเรียน และเป็นผู้สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน มีจำนวน 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพและปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงาน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา

2.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการ สถานศึกษา นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครองนักเรียน

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เช่น วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างประเด็นคำถามที่ใช้ใน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์ตามประเด็นวัตถุประสงค์ในการ วิจัย

3.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ และนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ผู้สอนแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาและตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามให้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3 นำเครื่องมือมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยนำเครื่องมือที่มีค่าดัชนีความ สอดคล้อง 1.00 มาใช้ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุง

3.4 นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้จริงและวิเคราะห์ คุณภาพจากข้อมูลทั้งหมด และสรุปรายงานผล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.2 ขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) และทำหนังสือถึงผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม 2559-เดือนกุมภาพันธ์2560

4.3 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำไปบันทึก วิเคราะห์และ สรุปผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาและความคาดหวังของ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนของสถานศึกษาโดยใช้โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.2 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพและปัญหา ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยการศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอนและด้านคุณภาพผู้เรียนโดยการสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โดยแยกการดำเนินการแต่ละกลุ่มออกจากกัน ปรากฏข้อค้นพบโดยภาพรวมในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1.1 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกิดความพึงพอใจนั้น สิ่งสำคัญคือการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน มีความมุ่งมั่นในการบริหารและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงาน 4 แผนงาน คือแผนงานวิชาการ แผนงานงบประมาณ แผนงานบริหารทั่วไป และแผนงานบุคคล ซึ่งมีความเหมาะสมกับโรงเรียน โรงเรียนมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศ แต่ไม่ค่อยเป็นระบบยังไม่ครอบคลุมต่อการใช้งาน จึงไม่สะดวกในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน แต่การดำเนินการยังขาดความต่อเนื่องไม่สม่ำเสมอ และบุคลากรบางท่านยังขาดความรู้ในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน มีการบริหารและการจัดการศึกษา แต่แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและบางโครงการยังไม่ได้ดำเนินการครบทุกโครงการ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่สามารถให้ความเห็นทางด้านการศึกษตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้จริง ส่วนใหญ่มอบให้ครูทำ จัดกิจกรรมผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล มีการนิเทศบุคลากรภายในแต่ไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครูบางท่านยังไม่ยอมรับผลการนิเทศจากครูด้วยกัน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างน้อยแต่โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

1.1.2 ด้านการเรียนการสอน จากสภาพปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า มีข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 100 ครูมีอายุราชการเฉลี่ยสูง ส่วนใหญ่ครูจะสอน

ตรงตามวิชาเอก ครูได้รับการอบรม ประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองแต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้อบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการสอนใหม่ๆ ครูไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การปฏิบัติหน้าที่และความมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนนั้นถือว่าเหมาะสม ครูไม่ได้จัดทำแผนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนส่วนใหญ่จะคัดลอกมาจากแผ่นซีดีหรือจากโรงเรียนอื่นๆ ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการเรียนรู้เพียง 1 สาระการเรียนรู้และไม่ได้นำแผนการเรียนรู้ไปใช้ในห้องเรียนจริง และครูไม่ได้มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ส่งฝ่ายวิชาการตรวจเป็นประจำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังยึดแบบเดิมเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่ได้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ครูยังขาดการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบและขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลด้านการคิดวิเคราะห์ ยังมีเครื่องมือในการวัดผลที่ไม่หลากหลายและไม่ได้นำผลจากการประเมินมาเป็นข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียนและครูไม่เข้าใจในวิธีการของการวิจัยในชั้นเรียน

1.1.3 ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษให้ได้ตามมาตรฐานของแต่ละระดับชั้น มีกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในวิชาดังกล่าวค่อนข้างน้อย ผู้เรียนยังขาดการคิดวิเคราะห์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มีความเหมาะสมน่าพึงพอใจ

1.2 ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น มีเป้าหมายที่สำคัญคือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) มีวิสัยทัศน์ของโรงเรียนว่า นักเรียนต้องได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกัน มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เป็นคนดี มีจริยธรรม ระเบียบวินัย จิตสำนึกในความเป็นไทย และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข จากวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาระดับชาติ ดังนั้นโรงเรียนจะต้องมีกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนสรุปได้ว่า มีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ครบเกณฑ์ มีจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้น เป็นครูที่มีความสามารถในสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ครูต้องสอนตรงตามวิชาเอกหรือตรงตามความถนัดจริงๆ ครูต้องได้รับการอบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน ต้องการให้ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีและจัดทำในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความต้องการให้ครูมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองและผู้เรียน ต้องการให้ครูมีความรู้และทำการวิจัยในชั้นเรียน มีเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง

ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคาดหวังอยากให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางทักษะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ได้เป็นที่พึงพอใจตามเกณฑ์มาตรฐาน ต้องการให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กล้าแสดงออกและความคิดเห็น ถ้ามามีข้อสงสัยและสามารถสรุปเป็นความคิดของตนเองได้ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำแนกข้อมูล การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ

แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดน้ำพุ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่พึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เสนอแนวทางการพัฒนาพอสรุปได้ดังนี้ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นระบบ แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แผนงานโครงการควรเน้นแผนงานโครงการที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศติดตามควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องของระบบการประกันคุณภาพภายใน ควรมีภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาระยะสั้น

ด้านการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนของครูด้วยเทคนิค วิธีการสอนใหม่ๆ โดยเฉพาะในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ โดยให้ครูเข้าอบรมพัฒนาตนเองจากหน่วยงานอื่นๆ หรือจากโรงเรียนจัดการอบรมเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการเตรียมการสอนโดยจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกสาระ และแผนการเรียนรู้ไปใช้จริงในห้องเรียน ควรมีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการวัดผลประเมินผลครูควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบและนำผลการประเมินมาทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู

ด้านคุณภาพผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการจำแนกข้อมูล คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน พัฒนาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองเห็นความสำคัญในอนาคตของตนเอง พัฒนาทักษะความรู้ความสามารถทางทักษะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กล้าแสดงออก รู้จักตั้งประเด็นคำถาม

สรุปและอภิปรายผล

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การศึกษาเอกสารและ การสัมภาษณ์ แล้วนำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา เพื่อค้นหาคำตอบสภาพและปัญหา ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54) ได้สรุปและอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

1.1 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ในจากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงาน 4 แผนงาน คือ แผนงานวิชาการ แผนงานงบประมาณ แผนงานบริหารทั่วไป และแผนงานบุคคล ซึ่งมีความเหมาะสมกับโรงเรียน โรงเรียนมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศ แต่ไม่ค่อยเป็นระบบยังไม่ครอบคลุมต่อการใช้งาน จึงไม่สะดวกในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน แต่การดำเนินการยังขาดความต่อเนื่องไม่สม่ำเสมอ และบุคลากรบางท่านยังขาดความรู้ในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน มีการบริหารและการจัดการศึกษา แต่แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและบางโครงการยังไม่ได้ดำเนินการครบทุกโครงการ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่สามารถให้ความเห็นทางด้านการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้จริง ส่วนใหญ่มอบให้ครูทำ จัดกิจกรรมผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล มีการนิเทศบุคลากรภายในแต่ไม่

ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครูบางท่านยังไม่ยอมรับผลการนิเทศจากครูด้วยกัน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างน้อยแต่โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเห็นได้จากคุณวุฒิทางการศึกษาจบสาขาวิชาเอกบริหารการศึกษา วิสัยทัศน์ของโรงเรียนเน้นให้นักเรียนทุกคนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แนวทางการพัฒนาการศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี จะทำให้โรงเรียนมีจุดแข็งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ผลกระทบด้านการบริหารอีกด้านหนึ่งคือ การจัดการข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขาดแคลนคอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถสูงในการเก็บข้อมูล ครูมีภาระหน้าที่การเรียนการสอนที่ค่อนข้างเยอะจึงทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาหาความรู้ในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โรงเรียนไม่ได้มีการวางแผนระบบประกันคุณภาพภายใน และครูไม่ค่อยได้รับการอบรมในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน หลักสูตรการสถานศึกษามีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน แต่ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ให้เข้ากับการเรียนการสอน

1.2 ด้านการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่าสอน พบว่า มีข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 100 ครูมีอายุราชการเฉลี่ยสูง ส่วนใหญ่ครูจะสอนตรงตามวิชาเอก ครูได้รับการอบรม ประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองแต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้อบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการสอนใหม่ๆ ครูไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การปฏิบัติหน้าที่และความมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนนั้นถือว่าเหมาะสม ครูไม่ได้จัดทำแผนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนส่วนใหญ่จะคัดลอกมาจากแผ่นซีดีหรือจากโรงเรียนอื่นๆ ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการเรียนรู้เพียง 1 สาระการเรียนรู้และไม่ได้นำแผนการเรียนรู้ไปใช้ในห้องเรียนจริง และครูไม่ได้มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ส่งฝ่ายวิชาการตรวจเป็นประจำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังยึดแบบเดิมเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่ได้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ครูยังขาดการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบและขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลด้านการคิดวิเคราะห์ ยังมีเครื่องมือในการวัดผลที่ไม่หลากหลายและไม่ได้นำผลจากการประเมินมาเป็นข้อมูลในการทบทวนในชั้นเรียนและครูไม่เข้าใจในวิธีการของการวิจัยในชั้นเรียน

จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ครูในโรงเรียนแต่ละคนมีภาระงานที่มาก ทำงานหลายหน้าที่ รับผิดชอบหลายอย่าง ทำให้มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาตนเองของครูยังไม่ค่อยตรงกับการพัฒนาทักษะในสาระการเรียนรู้ ทำให้ครูขาดเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน หลักสูตรสถานศึกษาครูไม่ได้จัดทำเอง สะท้อนให้เห็นว่า ครูไม่เข้าใจเป้าหมายของการศึกษาและเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนตามหนังสือเรียน บรรยายเป็นหลักทำให้ครูขาดการสร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ไม่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียน

1.3 ด้านคุณภาพผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษให้ได้ตามมาตรฐานของแต่ละระดับชั้นยังต่ำ มีกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในวิชาดังกล่าวค่อนข้างน้อย ผู้เรียนยัง

ขาดการคิดวิเคราะห์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มีความเหมาะสมน่าพึงพอใจ

จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่ได้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูยังขาดความรู้และทักษะในการสอนให้นักเรียนได้จำแนกข้อมูล การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีจินตนาการ และขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ในวิชาดังกล่าวยังไม่เป็นที่น่าพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน

2. การศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

2.1 ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ควรมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ จัดหาผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศโดยเฉพาะจะทำให้โรงเรียนได้ข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการศึกษาที่สามารถนำไปใช้งานได้อย่างรวดเร็ว การนิเทศติดตามมีความคาดหวังให้มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องยอมรับฟังความคิดเห็นของครูด้วยกัน การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขาดการวางแผนที่ดี ทำให้ไม่ทราบแนวทางปฏิบัติ ไม่รู้ทิศทางการจัดการศึกษาและมีการดำเนินงานโครงการจริง ถ้าหากมีการดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ มีการนิเทศติดตามต่อเนื่องจะทำให้คุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นที่น่าพอใจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังจะให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้นให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม

2.2 ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการเรียนการสอน พบว่าจำนวนปริมาณงานกับจำนวนบุคลากรยังไม่เหมาะสม ครูขาดการพัฒนาตนเองในเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ๆ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้น้อยซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ครูไม่มีแผนการสอนในการสอนนักเรียนจริง เครื่องมือในการวัดผลประเมินผล ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ ไม่ได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือ จึงไม่สามารถนำผลประเมินมาใช้ทำการวิจัยในชั้นเรียนได้

2.3 ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านคุณภาพผู้เรียน นักเรียนมีความรู้ในการจำแนกข้อมูล คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการแก้ไขปัญหาไม่ได้ อาจมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่ไม่ได้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้เตรียมแผนการสอนไว้ล่วงหน้า จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ไม่เป็นที่พึงพอใจ ครูอาจไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ขาดการกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรจัดระบบสารสนเทศให้เป็นระบบโดยการจัดเก็บข้อมูลแยกเป็นหมวดหมู่ตามแผนงานของโรงเรียน
2. โรงเรียนควรมีการจัดการอบรมเพื่อสร้างความตระหนักให้กับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
3. โรงเรียนควรดำเนินงานโครงการให้พอเหมาะกับบริบทของโรงเรียน ไม่ควรจัดทำโครงการมากเกินไป ควรเน้นโครงการที่เป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. โรงเรียนควรจัดให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ๆ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะทำให้ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คำสอน นันแก้ว. (2552). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธงชัย สุขบุญ. (2550). การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธนาวุฒิ ส่องแสง. (2553). สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ลักขมี ภูเจริญ. (2551). สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านทุ่งละออง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สุภาพ ป้องจันลา. (2546). การศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สภาพการดำเนินการและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ
โรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด
นนทบุรี เขต 1

Operating conditions and problems in implementing internal
quality of a school district in the Office of Elementary
Nonthaburi District 1.

นริศรา หรัยพิมาย

Naritsara Raipimai

โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง)

Chumchonwatsamorakoat (Youpoonratbumrung) School

Corresponding author, E-Mail: naritts4012@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 1 ขอบเขตการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีการกำหนดไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน (2) ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้รูปแบบ PDCA คือ การวางแผน การปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงผล (3) ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน วิธีการเก็บข้อมูล เป็นการเก็บข้อมูลด้วยวิธีผสม (Mixed method) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสอบถามกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 33 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์กับผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ

2. ปัญหาดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน, การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

Abstract

This research aims to study the operation and problems in the implementation of the internal quality of a school in the Office Area Elementary Nonthaburi District 1. Boundaries of research on the implementation of quality assurance has defined 3 stages include 1) Preparation of internal quality assurance 2) the implementation of quality assurance within the PDCA model is planned for operational monitoring and improving 3) the reporting of internal quality assurance. The store information of Mixed Methods. Quantitative data by making inquiries with teachers and educational personnel of 33 people. Qualitative data through interviews with school administrators and supervisors Aeronautics Administration of 3 people. The results is

1. The implementation of quality assurance within the school was at medium level in overall. It was found that report of internal quality assurance was highest, followed by implementation and preparation of internal quality assurance, respectively.
2. The problem of quality assurance within the school was at medium level in overall. It was found that preparation of internal quality assurance was the first one, followed by implementation and report of internal quality assurance, respectively.

Key words: Educational Quality Assurance, implementation of quality assurance.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้บุคคลต้องมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับยุคและสมัย การที่บุคคลจะเรียนรู้และปรับตัวได้ดี มีผลมาจากการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาและการจัดการระบบที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาครู การพัฒนาสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างความร่วมมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ (พรทิพย์ ศิริภทราชัย, 2556)

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการสำคัญ คือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาใช้ในการดำเนินงาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

การทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และผลกระทบที่สำคัญจากการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้ประเทศไทยมีการรับรู้และตื่นตัวในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมต่อประเทศตะวันตก ความคาดหวังของสังคม ความต้องการของประชาชน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมทางด้านการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก

ทางผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการดำเนินการและปัญหาในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนทราบปัญหา ทำให้เกิดแนวทางแก้ไข และเกิดสภาพคล่องในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการและสภาพปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 1
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีการกำหนดไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน 2) ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้รูปแบบ PDCA คือ การวางแผน การปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงผล 3) ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน
3. วิธีการเก็บข้อมูล เป็นการเก็บข้อมูลด้วยวิธีผสม (Mixed method) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการสอบถามกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 33 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์กับผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน
4. ระยะเวลาในการดำเนินงานระหว่างเดือนสิงหาคม-เดือนธันวาคม 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรม หรือ การปฏิบัติภารกิจหลักอย่างมีระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานของดัชนีชี้วัด ระบบและกระบวนการผลิต ผลผลิตและผลลัพธ์ ของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดย หน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 1 จำนวน 36 คน โดยแบ่งเป็น

1.1 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ

1.2 ผู้ให้ข้อมูลในการสอบถาม จำนวน 33 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาตำรา บทความวิชาการ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน

3.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และตรวจสอบเครื่องมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3 นำเครื่องมือมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และการสื่อความหมาย

3.4 นำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการทำการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2559

4.3 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS โดยมีค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์สอน		
น้อยกว่า 5 ปี	13	39.4
6-10 ปี	14	42.4
มากกว่า 10 ปี	6	18.2

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการและปัญหาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์สอน 6-10 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 14 คน คิดเป็นร้อยละ

42.4 รองลงมา คือ มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 และน้อยที่สุด คือ มีประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

ตาราง 2 ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	2.72	0.63	ปานกลาง
มีการจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ ในเรื่อง การประกันคุณภาพภายใน	3.00	0.00	ปานกลาง
มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคุณภาพภายในตามความสามารถและเหมาะสม	3.61	0.50	มาก
มีงบประมาณที่เพียงพอในการประกันคุณภาพภายใน	3.12	1.11	ปานกลาง
มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน	3.18	0.98	ปานกลาง
รวม	3.13	0.54	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 เมื่อพิจารณารายข้อในการปฏิบัติพบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคุณภาพภายในตามความสามารถและเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 มากที่สุด รองลงมา คือ มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 ตามลำดับ

ตาราง 3 ด้านการดำเนินการการประกันคุณภาพภายใน

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และความต้องการของโรงเรียน	3.40	0.66	ปานกลาง
มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.45	0.71	ปานกลาง
มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.91	0.58	มาก
มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.09	0.84	มาก
มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.61	0.50	มาก
มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	3.55	1.03	มาก
มีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.36	0.49	ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม	3.36	0.70	ปานกลาง
มีการกำหนดกรอบการประเมินสอดคล้องกับเป้าหมายและ มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผน	3.48	0.51	ปานกลาง
มีการจัดทำเครื่องมือประเมินผลโดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการ จัดทำ	2.97	0.98	ปานกลาง
มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้	3.36	0.49	ปานกลาง
มีการวิเคราะห์ผลอย่างเป็นระบบ	3.41	0.68	ปานกลาง
มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อย่างสม่ำเสมอ	3.36	0.49	ปานกลาง
มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.36	0.49	ปานกลาง
มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.36	0.49	ปานกลาง
มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.48	0.67	ปานกลาง
มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	3.91	0.29	มาก
รวม	3.50	0.48	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณารายข้อในการปฏิบัติพบว่า มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 มากที่สุด รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ตามลำดับ

ตาราง 4 ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการจัดทำแผนการรายงานคุณภาพการศึกษา	3.70	0.68	มาก
มีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้	3.91	0.58	มาก
มีการเสนอรายงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน	3.36	1.34	ปานกลาง
มีการเสนอรายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด	4.24	0.44	มาก
มีการเสนอรายงานประจำปีต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและ เผยแพร่ต่อสาธารณชน	3.33	0.69	ปานกลาง
รวม	3.71	0.56	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 เมื่อพิจารณารายข้อในการปฏิบัติพบว่า มีการเสนอรายงานประจำปี

ต่อหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 มากที่สุด รองลงมา คือ มีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

ตาราง 5 ด้านปัญหาการเตรียมการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	3.18	0.39	ปานกลาง
มีการจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ ในเรื่อง การประกันคุณภาพภายใน	3.03	0.88	ปานกลาง
มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคุณภาพภายในตามความสามารถและเหมาะสม	2.70	1.13	ปานกลาง
มีงบประมาณที่เพียงพอในการประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.17	ปานกลาง
มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.09	ปานกลาง
รวม	3.01	0.63	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลถึงปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 เมื่อพิจารณารายชื่อเกี่ยวกับปัญหาที่พบพบว่า มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 มากที่สุด รองลงมา คือ มีงบประมาณที่เพียงพอในการประกันคุณภาพภายใน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 ตามลำดับ

ตาราง 6 ด้านปัญหาการดำเนินการการประกันคุณภาพภายใน

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และความต้องการของโรงเรียน	3.03	0.98	ปานกลาง
มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	2.52	0.87	ปานกลาง
มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.48	0.83	น้อย
มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.58	1.30	ปานกลาง
มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.00	1.00	ปานกลาง
มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	2.39	0.93	น้อย
มีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	2.94	0.70	ปานกลาง
มีการส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม	3.15	1.15	ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการกำหนดกรอบการประเมินสอดคล้องกับเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผน	2.52	1.06	ปานกลาง
มีการจัดทำเครื่องมือประเมินผลโดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำ	2.67	0.92	ปานกลาง
มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้	2.70	0.64	ปานกลาง
มีการวิเคราะห์ผลอย่างเป็นระบบ	2.85	0.76	ปานกลาง
มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	2.58	0.97	ปานกลาง
มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	2.67	0.82	ปานกลาง
มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	2.55	0.67	ปานกลาง
มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	2.76	1.09	ปานกลาง
มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	2.21	0.60	น้อย
รวม	2.68	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลถึงปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 เมื่อพิจารณารายชื่อเกี่ยวกับปัญหาที่พบพบว่า การส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.15 มากที่สุด รองลงมา คือ การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และความต้องการของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 ตามลำดับ

ตาราง 7 ด้านปัญหาการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

ระดับความคิดเห็น	Mean	S.D.	แปลผล
มีการจัดทำแผนการรายงานคุณภาพการศึกษา	2.45	0.67	น้อย
มีการรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	2.58	0.93	ปานกลาง
มีการเสนอรายงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน	2.21	1.02	น้อย
มีการเสนอรายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด	1.97	0.77	น้อย
มีการเสนอรายงานประจำปีต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและ เผยแพร่ต่อสาธารณชน	2.12	0.89	น้อย
รวม	2.27	0.61	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลถึงปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ในด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 เมื่อพิจารณารายชื่อเกี่ยวกับปัญหาที่พบพบว่า การรวบรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 และค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐานเท่ากับ 0.93 มากที่สุด รองลงมา คือ การจัดทำแผนการรายงานคุณภาพการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ตามลำดับ

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง สภาพดำเนินการและปัญหาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1

ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพโรงเรียน พบว่า มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการมีประชุมชี้แจงทำความเข้าใจและแต่งตั้งคำสั่งในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและจัดเตรียมหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ส่วนปัญหาที่พบในการเตรียมการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอาจขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในเท่าที่ควรและขาดงบประมาณในการทำงานประกันคุณภาพภายใน ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรแก้ปัญหาในส่วนนี้ สอดคล้องจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของงานประกันคุณภาพภายในและปฏิบัติหน้าที่ของตนตามคำสั่งที่ได้รับเท่านั้นและควรเพิ่มงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และสอดคล้องกับกับแนวคิดความรู้ความเข้าใจของมิเชล พาลานยีน และอิจจุโร โนนาเก อ้างถึงในพิญศรี ทองเพชร, รุ่งนภา จันทรา และฉันทนา นาคฉัตรีย์ (2554) ที่กล่าวว่าความรู้ความเข้าใจที่อยู่ในตัวบุคคลเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับประสบการณ์และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อบุคคลมีประสบการณ์ที่เกิดจากการทำงาน บุคคลนั้นจึงมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ

ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพโรงเรียน พบว่า มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย จัดแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ง่ายต่อการประเมินมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์สุวรรณ โพธิ์สินธุ์ (2547) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน จัดกิจกรรมเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความเหมาะสมเป็นรายบุคคล ควรสนับสนุนสื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ควรจัดรอบและวางแผนการปฏิบัติงานให้ครูได้มีส่วนร่วม ส่วนปัญหาที่พบในการเตรียมการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากทางโรงเรียนยังขาดการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และความต้องการของโรงเรียน และจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยทุกคนได้รับหัวข้อในการประกันคุณภาพภายในซึ่งตรงกับภาระงานของตน และนำข้อมูลประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้และมีหัวหน้างานบริหารวิชาการควบคุมดูแล และผู้บริหารของโรงเรียนตรวจสอบติดตามอีกครั้ง

ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน พบว่า มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสามารถปฏิบัติทุกรายการ ไม่ว่าในเรื่องของการรายงานประจำปี

ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงการเผยแพร่สู่สาธารณชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน ภิญโญภาวศุทธิ (2547) ที่ว่า สิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำ คือ การรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงผลของการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาด้วย ส่วนปัญหาที่พบในการรายงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเรียบร้อยแล้ว และสอดคล้องข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่า ต้องมีการรวบรวมผลการดำเนินงานจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนซึ่งทำให้งานส่วนนี้ล่าช้าไปด้วย แต่สามารถดำเนินการลุล่วงไปได้ด้วยดี และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาประกันคุณภาพภายในโรงเรียนครั้งต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในงานประกันคุณภาพภายในมากยิ่งขึ้น
2. ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูลในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ควรมีระบบในการเก็บรวบรวมผลการดำเนินงานให้เร็วขึ้น และควรมีการเผยแพร่สู่องค์กรภายนอกและสาธารณชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- พงษ์สุวรรณ โพธิ์สินธุ์. (2547). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอลำปำตอง จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์. (2556). STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. *วารสารนักบริหาร*. 33(2): 49-56.
- http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_13/pdf/aw07.pdf.
- เพ็ญศรี ทองเพชร, รุ่งนภา จันทรา และฉันทนา นาคฉัตรีย์. (2554). สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*. 4(2): 23-35.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อรพิน ภิญโญภาวศุทธิ. (2547). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

วัตถุประสงค์

ด้วยสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มีนโยบายสนับสนุนการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยา และผลงานวิชาการในรูปแบบวารสาร เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทางหนึ่ง จึงได้จัดทำวารสารการวัดผลการศึกษา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยา ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครู นักศึกษา นักวัดผลการศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
4. เพื่อสร้างเครือข่ายและพัฒนาองค์ความรู้เชิงวิชาการและเชิงประยุกต์ด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยา และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์ (ภาษาไทย/ ภาษาอังกฤษ)

1. บทความวิจัย (Research Article)
2. บทความวิชาการ (Academic Article)
3. บทความปริทัศน์ (Article Review)
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
5. บทวิจารณ์เชิงวิชาการ (Critique/ Discussion Paper)
6. กรณีศึกษา (Case Study)

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

1. พิมพ์ด้วยกระดาษ เอ 4 (พิมพ์หน้าเดียว) จำนวนไม่เกิน 15 หน้า (นับรวมบทคัดย่อ รูปภาพ ตาราง เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก)
2. ส่วนประกอบของบทความวิจัย ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง ส่วนบทความวิชาการ ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหา สรุป และเอกสารอ้างอิง

หมายเหตุ: ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในกรณีที่ตีพิมพ์บทความเป็นภาษาต่างประเทศ ต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยด้วย

ข้อกำหนดการจัดพิมพ์ต้นฉบับบทความ

ผู้พิมพ์ต้องจัดพิมพ์บทความตามข้อกำหนดเพื่อให้มีรูปแบบการตีพิมพ์เป็นมาตรฐานแบบเดียวกัน ดังนี้

1. การจัดเค้าโครงหน้ากระดาษ ขนาด เอ 4 จำนวนไม่เกิน 15 หน้า
2. กรอบของข้อความ ระยะขอบของหน้ากระดาษในแต่ละหน้ากำหนดดังนี้ จากขอบบน 1.0 นิ้ว ขอบล่าง 1.0 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1.25 นิ้ว
3. ตัวอักษร ใช้แบบ TH SarabunPSK เหมือนกันตลอดทั้งบทความ
4. รายละเอียดต่างๆ ของบทความ กำหนดดังนี้
 - ชื่อเรื่อง (Title)
 - ชื่อเรื่องภาษาไทย กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - ชื่อผู้พิมพ์ (Author)
 - ชื่อผู้พิมพ์ลำดับที่ 1 ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - ชื่อหน่วยงานของผู้พิมพ์ และ E-Mail ที่ติดต่อได้ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
 - ชื่อผู้พิมพ์ลำดับถัดไป (ถ้ามี) กำหนดขีดซ้าย ขนาด 16 point ตัวหนา ชื่อหน่วยงานของผู้พิมพ์ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
 - บทคัดย่อ (Abstract)
 - หัวข้อ บทคัดย่อ และ Abstract กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - เนื้อความของบทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) บรรทัดแรกจัดย่อหน้า โดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวธรรมดา และบรรทัดถัดไปกำหนดขีดซ้ายตัวธรรมดา
 - คำสำคัญ (Keyword) ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบทความ อย่างน้อย 3 คำ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
 - การพิมพ์หัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย
 - หัวข้อใหญ่ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - หัวข้อย่อย จัดย่อหน้าเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวหนา
 - เนื้อความของแต่ละหัวข้อ บรรทัดแรกจัดย่อหน้าโดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวธรรมดา และบรรทัดถัดไปกำหนดขีดซ้าย
 - คำศัพท์ ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
 - กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) กล่าวถึงเฉพาะการได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยเท่านั้น

o **ภาพและตารางประกอบ** กรณีมีภาพหรือตารางประกอบ กำหนดการจัดพิมพ์ดังนี้

- ภาพประกอบและตารางประกอบทั้งหมดที่นำมาอ้างอิงต้องไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานของผู้อื่น
- ภาพประกอบจัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ และไม่ต้องตีกรอบภาพ
- ชื่อภาพประกอบจัดอยู่ใต้ภาพ ใช้คำว่า **ภาพที่** ต่อด้วยหมายเลขภาพและข้อความบรรยายภาพ กำหนดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
- ชื่อตารางประกอบจัดอยู่เหนือเส้นค้นบนสุดของตาราง ใช้คำว่า **ตารางที่** ต่อด้วยหมายเลขตาราง และข้อความบรรยายตาราง กำหนดชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
- บอกแหล่งที่มาของภาพประกอบ ตารางประกอบที่นำมาอ้างอิง โดยพิมพ์ห่างจากชื่อภาพหรือเส้นค้นใต้ตาราง กำหนดเว้นระยะห่าง 1 บรรทัด บรรทัดแรกจัดย่อหน้าโดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวธรรมดา และบรรทัดถัดไปกำหนดชิดซ้าย

5. การพิมพ์เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

- 1) เอกสารอ้างอิงทุกลำดับที่ปรากฏอยู่ท้ายบทความต้องมีการอ้างอิงอยู่หรือกล่าวถึงในเนื้อหาของบทความ
- 2) จัดพิมพ์เรียงลำดับเอกสารอ้างอิงก่อนหลังตามตัวอักษร และยึดรูปแบบตามรูปแบบของ APA (American Psychology Association) กำหนดชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่). หน้า.

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

การอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. สืบค้นเมื่อ..... จาก Author, A. A., & Author, B. B. (Date of publication). Title of article. Title of journal, volume number. Retrieved month day, year, from <http://www.someaddress.com/full/url/>.

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ วารสารการวัดผลการศึกษา
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รับวันที่
ผู้รับ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษา

เรื่อง ขอตีพิมพ์บทความลงวารสารการวัดผลการศึกษา

1. ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย)
(ภาษาอังกฤษ)

2. ชื่อวุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด ชื่อย่อ.....

3. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

4. สถานภาพผู้ส่งบทความ

4.1 () อาจารย์ () อื่นๆ ระบุ คณะ.....สถาบัน.....

4.2 () นักศึกษา ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท หลักสูตร.....
สาขา.....คณะ.....สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

4.2.1 ชื่อ.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

4.2.2 ชื่อ.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

4.2.3 ชื่อ.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

5. ประเภทของบทความ () บทความวิจัย (Research article) () บทความวิชาการ (Review article)

() บทความปริทัศน์ () บทความเรื่องสั้น () บทแนะนำหนังสือ

6. ที่อยู่ผู้ส่งบทความ (ที่ติดต่อได้สะดวก).....

7. เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ โทรสาร.....e-mail.....

8. สิ่งที่ส่งมาด้วยเพื่อให้กรรมการพิจารณา

() ไฟล์ บทความวิจัย / บทความทางวิชาการ ใส่แผ่น CD-ROM และ

() แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ และเอกสารพิมพ์ต้นฉบับ จำนวน 2 ชุด ส่งที่ กองบรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม 10110

9. ต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการ เสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ
(.....)

ส่วนของกองบรรณาธิการ

ผลการพิจารณาในเบื้องต้น

ดำเนินการส่งผู้ทรงคุณวุฒิ 1. 2.

ลงนาม

(อาจารย์ ดร.อัสรา ประเสริฐสิน)

ตำแหน่ง บรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษา

วันที่

กองบรรณาธิการ วารสารการวัดผลการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 0-2258-4121 หรือ 0-2649-5000 ต่อ 15363, 15035

โทรสาร 0-2262-1745

บทความวิชาการ

- 1 การประกันคุณภาพของไทยและต่างประเทศ
ชลธิชา หุ่นเล็ก
- 12 การประกันคุณภาพการศึกษากายในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรชั้นนำ
สุภาพร โกคาพานิษย์
- 22 การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา:
ข้อเสนอรูปแบบและการประยุกต์ใช้
พรหมวุฒิ จูโพธิ์แก้ว

บทความวิจัย

- 32 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียน ในระบบการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครปฐม
วาสนา สุนทรวิทย์
- 42 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษากรณีศึกษา
โรงเรียนวัดน้ำพุ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 54)
ธนิสลักษณ์ มณีโชติ
- 55 สภาพการดำเนินการและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏฐ์ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง) จังหวัดนนทบุรี
นริศรา ห่ายพิมาย

-
- 65 คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ
 - 66 ข้อกำหนดการจัดพิมพ์ต้นฉบับบทความ
 - 69 แบบฟอร์มการส่งบทความ
-